

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

आनन्द भूमि

THE ANANDA BHOOOMI

(The only Buddhist Monthly Magazine of Nepal)

बुद्धधर्म सम्बन्धी नेपालको
एक मात्र मासिक पत्रिका

ज्याः-पुन्ही

वार्षिक रु. १५/- प्रति रु. २/-

दुर्घ सम्बत् २५२६
नेपाल सम्बत् ११०२
वर्ष १०

—
—

जेठ पूर्णिमा
तद्वता
अंक २

विक्रम सम्बत् २०३९
1982 A. D.
Vol. 10

—
—

जेठ
June
No 2

काठमाडौं, लुति विश्वनुभवि स्थित संघाराम भिन्नु तालिम केन्द्रको ६ महिने बजेट
 २०३८ मंसीर १३ गते देखि २०३९ जेठ १३ गते सम्म प्राप्त
 आम्दानी र भएको खर्च यस प्रकार छ ।

आम्दानी

१. चन्दा	४७५४/६०
२. दक्षिणा (भोजन, बुढपूजा र महापरित्राणमा भागलिइ प्राप्त)	११५०४/६०
३. भिक्षा	५६६४/८५
४. आनन्दकुटी विहारबाट प्राप्त अनुदान	८००/००

जम्मा आम्दानी रु० २३०५४/०५

खर्च

१. बिजुलि सामान	५२६/२५
२. फनिचर सामान	२६६२/५०
३. औषधी सम्बन्धि	५६३/२५
४. खाद्य सम्बन्धि (दाउरा समेत)	६०२६/६०
५. भाँडाकुडाहरू	८४०/५०
६. किताब तथा स्टेशनरी सामान	१२३६/५०
७. कपडा वस्त्रादो	६६७/००
८. ताला, साँचो, टूँक	१५४१/००
९. धोबि तथा साबुन	१६६/८०
१०. यातायात	८१३/६५
११. कप्यकारनाई	४५०/००
१२. जुता तथा छाता	४७५/००
१३. निर्माण सम्बन्धि	२७८५/००

जम्मा खर्च रु० १६४२४/००

बाँकि रु० ३६२६/६०

रु० २३०५४/०५

संस्थापक तथा व्यवस्थापक

भिक्षु अश्वघोष

विषय - सूचि

बुद्ध बचन	१	निवास	१२
सील श्रीमंस जातक	२	भगवान् या दर्शन	१३
नेपालमा बौद्ध धर्म; एक ऐतिहासिक फ्लक	३	नारी नं छम्ह मनू खः	१४
सिहस्रनायिकाको शरणागमन	४	छि स्यूला थे ?	१५
शैक्षिक धर्मण	५	सम्पादकीय	१६
यस्तो पनि हुँदौरहेष्य	६	बौद्ध गतिविधि	१७
सी मानि	७		

श्रीमाण्डल विद्यालय

श्रधान सम्पादक

भिक्षु अश्वघोष

सम्पादक

भिक्षु कुमार काश्यप

सुवर्ण शाक्य

प्रकाश घञ्चाचार्य

व्यवस्थापक

भिक्षु महानाम

सह-व्यवस्थापक

भिक्षु मैत्रो

प्रकाशक

आनन्दकुटी विहार गुठी

स्वयम्भू, काठमाडौं

फोन : १४४२०

महाबाग-विनयपिटकबाट ।—

“चरथ भिक्खुवे चारिकं बहुजन हिताय
बहुजन सुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय हिताय
सुखाय देवमनुस्सानं । देसेथ भिक्खुवे धर्मं
आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसान
कल्याणं सात्थं सव्यञ्जनं केवलं परिपुण्णं
परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेथ ।”

★ ★ ★

भिक्षुहरू ! बहुजन हितको लागि बहुजन
मुखको लागि, विश्रमाय दयाको लागि, देव र
मनुष्यहरूको हित, मुख र कामको लागि संचार
गर भिक्षुहरू ! आरम्भ, मध्य र अन्त्य समयसम्म
कल्याण हुने धर्मको अर्थ र भाव सहित उपदेश
दिएर सम्पूर्ण परिशुद्ध ब्रह्मचर्य (धर्म) को प्रकाश
पार ।

निन्दा नलाग्नेलाई रात लामो जस्तो लाग्ने र थाकेकालाई एक योजनको
बाटो पनि टाढा जस्तो लाग्ने हुन्छ, त्यस्तै सद्बुर्म नजान्ने अज्ञानी मूखलाई संसारको
बाटो लामो जेचिन्छ ।

सीलवीमंस जातक

अतीत कथा

बाराणशीमा ब्रह्मदत्तले राज्य गरिरहेका थिए । एकदिन उनका पुरोहितले आफ्नो शीलको परीक्षा गर्नुपर्यो भनि एक जना सराफीको पसलबाट दुई दिनसम्म एकएक-वटा कार्यापण लिए । तेश्रो दिनमा उनलाई 'चोर' भनेर समाती राजाकहाँ लगियो । यसरी लागिरहेदा बाटामा उनले सपेराले संपूर्ण नचाहरहेको देखे । यो देवेर राजाले उनीसँग किन त्यसो गरेको हो भनी सोधे । आफ्नो शीलको परीक्षा गर्नको लागि त्यसो गरेको हो भनी ब्राह्मणले निम्न गाथाहरू भने—

सीलं किरेव कल्याणं सीलं लोके अनुत्तरं ।
पस्सा घोरविसो नापो सीलवति नहृष्टवति ॥

शील नै कल्याण छ र शील नै यो लोकमा सर्वोत्तम छ । हरे, शीलवान् भनी घोर विषेली संपूर्णे पनि डस्दैन ।

सोहं सीलं समादिस्सं लोके अनुमतं सिवं ।
अरियवृत्ति समाचारो येन वृच्चति सीलवा ॥

यो लोकमा जुन कल्याणकर शील सम्मत छ, त्यो

शील बद म पालन गर्नेछु । आयंवृत्ति र सदाचार हुनेलाई शीलवान् भनिन्छ ।

अतीतच यिदो होति मितेसु च विशेषति ।
कायस्स भेदा सुगति उपज्ञति सीलवाति ॥

त्यस्ता शीलवान्हरूलाई जातिहरूलाई प्रेम गर्छन् र मित्रहरूको बीचमा पनि तेजिलो हुन्छ । जो मृत्युपछि सुगतिमा पनि उत्पन्न हुन्छ ।

यसरी बोधिसत्त्वले तीनवटा गाथाहारा शीलको प्रशंसा गर्दै राजालाई धर्मोपदेश गरे । अनि भने—“महाराज ! येरो घरमा बाबुको तफंबाट, आमाको तफंबाट र यैले जार्दैने कमाएको तथा तपाईंको तफंबाट पाएका द्येर छनसम्पत्ति छ । त्यसको परिमाण देखिन्न । शीलको परीक्षा यसै यैले सराफीको पसलबाट कार्यापण लिएको हुँ । बद मैले यस लोकको जातिगोत्र कुलप्रदेश-हरूको निकृष्टता र शीलको उक्तकृष्टतालाई पनि दुर्जे । अब म प्रब्रजित हुन चाहन्छु । मलाई प्रब्रजित हुने अनुमति दिनुहोस् ।” यति भनी राजाबाट अनुमति लिई राजाले बारंबार प्रायंना गर्दा पनि निष्क्रमण गरी हिमालयमा गई ऋषिभेष लिई प्रब्रजित भई समाप्तिदूर लाभ गरी ब्रह्मलोक परायण भएर गए ।

नेपालमा बौद्ध धर्म; एक ऐतिहासिक भलक

- धनबज्र बज्जाचार्य

[यो लेख २५२६ अौ बुद्ध-जयन्तीको साप्ताहिक रेडियो कार्यक्रम अन्तर्गत रेडियोबाट प्रसारित भएको हो । सम्पादक ।]

विश्वजाई शान्तिमार्ग देखाउने भगवान् गौतम बुद्धको जन्म नेपालमा भएको हुनाले यसबाट हामी नेपालीहरूलाई गौरवको बनुभव हुनु स्वाभाविक छ । यसकारण 'बैशाख पूर्णिमा' को अवसरमा नेपालमा बौद्धधर्मको इतिहास कस्तो रहेको छ भने जिज्ञासा गर्नु सामयिक छ । यहाँ संझेना नेपालमा बुद्ध-धर्मको छलक प्रस्तुत गर्न कोशिश गरिन्छ ।

नेपालको राजधानी काठमाडौं-उपत्यकामा बौद्धधर्मको प्रवेश शुरुगरूपै भएको हामी पाउँछौं । भगवान् बुद्धको अन्तिम समयतिर कपिलवस्तु भेकमा आक्रमण हुँदा त्यो भेकका शार्यहरू निकै मात्रामा काठमाडौं-उपत्यकामा पसेये; बुद्ध जीवित छन्दै ऊ किन्न आएका व्यापारीहरूसँगै बोद्धमिश्रहरू काठमाडौं-उपत्यकामा पसेको वर्णन पनि बोद्धग्रन्थमा पाइन्छ । अर्को कुरा-बुद्धका मावली खलक पर्ने कोलीयहरूले पनि निकै अधिदोख नै काठमाडौं-उपत्यकामा बसोबास गरेको देखिएको छ ।

लिच्छविकालसम्म पुगेगछि नेपालमा बौद्धधर्मको प्रसार प्रचार प्रशस्त मात्रामा भएको हामी पाउँछौं । त्यसबेला यहाँ अनेक प्रसिद्ध बौद्ध विहारहरू बनिसकेका थिए । लिच्छविकालका कति विहारहरू खूद राजाके

तफंबाट बनाइएका थिए; कति विहारहरू भारदारहरूले बनाएका थिए; कति विहार जनता तफंबाट बनाएका थिए ।

बौद्धधर्ममा विशेष श्रद्धा राख्ने लिच्छवि राजामा वृषदेव उल्लेखनीय छन् । स्वयम्भूको प्रसिद्ध चत्य राजा वृषदेवले बनाउन लाएका हुन् भन्ने रहेको छ । यस गरी चाबहिलको स्तूप, बाँडगाउको चत्य आदि पनि यसेबेला बनेका हुन् भन्ने वर्णन वशावलीमा परेको छ । लिच्छविकालका अर्का प्रसिद्ध राजा मानदेवले पनि आपनो नाममा 'श्रीमानविहार' बनाउन लाएका थिए । नेपालमा प्रचलित शंव वैष्णव आदि सबै धार्मिक सम्प्रदायमा समान आस्था राखेर पनि बौद्ध धर्मलाई पनि उत्तिके कदर गर्ने लिच्छविकालका अर्का प्रसिद्ध राजा अंशुवर्मा हुन् । उनले खूद 'राजविहार' बनाउन लाएका थिए । यस गरी शिवदेव, नरेन्द्रदेव आदि लिच्छविकालका राजाहरूले पनि बौद्धधर्मलाई प्रोत्साहन दिए । यसो हुँदा लिच्छविकालमा नेपालमा बौद्धको प्रसार प्रचार राम्ररी भएथ्यो ।

बौद्धशंतमा जुन चार प्रमुख शाखा देखापरेये; तिनको अध्ययन अध्यापन लिच्छविकालमा यहाँ हुँथ्यो भन्ने देखिएको छ । विशेष गरी शूँयतावादी दर्शन यहाँ

बढी लोकप्रिय भएको देखिएको छ ।

बोधिसत्त्व, अवलोकितेश्वरहरू त्यसबेला बढी पूर्य भएथे । आफू बुद्धत्र प्राप्तिका पूर्ण हकदार भइसकेका अह पनि संसारमा कुनै प्राणी दुःखी रहेसम्म निर्वाण प्राप्ति गर्दिन भनो घोषणा गरी संसारको उढारको लागि कार्यंत कर्हामय बोधिसत्त्वको आदर्श लिच्छविकालमा तिकै लोकप्रिय रहेको पाइन्छ ।

महायान सम्प्रदायमा तन्त्र मन्त्र, सिद्धाइंको महात्र बढेराखि नेपालमा बोद्धमले अको मोडलियो । पहिलेदेखि शून्यतावादी बोद्धदर्शन बढी लोकप्रिय रहेको हाम्रो नेपालमा अब वज्रयानले बढी जरो गाढथो । काठमाडौं-उपत्यकामा मात्र होइन; नेपालको पहाडी-भेरुमा समेत वज्रयानको विशेष प्रचार रह्यो । नेपालबाट वज्रयान भोटमा पुर्यो ।

गोरखामा पाइएको लिच्छविकालको अभिलेखबाट त्यसबेला त्यस भेकमा वज्रयानको प्रचार भइसकेको देखिन्छ । मध्यकालको पूर्वाद्दमा त पश्चिम कर्नाली प्रदेशमा वज्रयानको ज्यादै प्रभाव फिलिएथ्यो । कर्नाली-प्रदेशका क्वाचल्ल आदि खस राजाहरूले आफूलाई सोँच बोद्ध घोषित गरेको पाइन्छ । अशोकचल्लले त आफ्नो प्रशंसितमा समेत 'हेवज्ज्वरणाविन्दमकरन्दमधुकर' भनी गवांसाथ लेखाएका छन् । खस राजाहरू मात्र होइनन्; उनका गुरु पुराहित मन्त्री भारदारहरू पनि प्रायः बोद्ध धर्मात्म्बी देखिएका छन् । खस राजा रिपुमल, संग्राममल्लहरूले बुद्धजन्मस्थल लुम्बिनीमा पुगी दर्शन पूजन गरेको कुरा यस प्रसङ्गमा स्मरणोय छ । साथै खस राजाहरूले नेपाल-उपत्यकामा पुगी स्वयम्भूनाथ, पशुपति-नाथ र बुद्धमतोका मत्स्यन्द्रताथको पनि दर्शन पूजन गरेथे ।

मध्यकालको उत्तराधींमा आएर नेपालमा बोद्ध-धर्म थाए हो अवनति शुरु भयो । यसमा मुख्य कारण

बोद्धदर्शन, बोद्धवाह्यमयको अध्ययन, अध्यापनमा कमी न थियो । यसो भन्नाको मतलब मल्लकालमा यहाँ बोद्धमंसुक्तयो भन्ने होइन । यसबेला पनि यहाँ बोद्धमंसको प्रसार प्रचार प्रवस्त मात्रामै रह्यो; धार्मिक क्रियाकलाप, विधि-विधानहरू प्रवस्तमात्रामा सम्पन्न हुँदे गरे । यसबेला पनि राजा र प्रवाहरूले बोद्धमंसमा उत्तिकै श्रद्धा राखेको पाइन्छ । जार्दिक टेवा आदिमा पनि कुनै कमी भएको थिएन । नदी बिहारहरूको निर्माण र पुराना बिहारहरूको जीर्णोद्धार पनि हुँदैरहे । अनेक भव्य बोद्ध देवदेवाका बहुमूल्य मूर्तिहरूको निर्माण पनि हुँदैरहे । सम्यक्पूजा आदि बवसरमा बोद्ध धर्मात्म्बीहरूको भेला पनि हुँदैरहे । यसि हुँदैहुँदै पनि अध्ययनमा भने कमी हुन यालध्यो; यसमा गम्भीर छन् ।

धार्मिक संरक्षण, संवर्द्धनमा शाह राजाहरू अस्यन्त उदार हुनाले शाहकालमा पनि यहाँ बोद्धमयको संरक्षण हुँदैरह्यो । बोद्धवमंको संरक्षणमा राष्ट्रनिर्माता श्री ५ पृष्ठबीनारायण शाह कति दत्तचित थिए भन्ने कुराको सानो उदाहरण प्रत्युत गर्नु प्रासङ्गिक देखिन्छ । श्री ५ पृष्ठबीनारायण शाहबाट नुवाकोट-विजय भइसकेको थियो; काठमाडौं-विजय बने प्रयास हुँदैयियो । त्यसबेला यता स्वयम्भूको जीर्णोद्धार बने कार्य शुरु भया । यो कुरा थोंहा पाई श्री ५ पृष्ठबीनारायण शाहल आपना एकजना विश्वस्त भारदारसाह नुवाकोटबाट यसि को लागि काठ पठाइदिए । यससी स्वयम्भूको जीर्णोद्धारको काममा उल्लेखनीय सघाउ तुलेय्यो ।

खुशीको कुरा छ, केही दबक यता आएर नेपालमा बोद्धमंसको पुनर्जागरण हुने लक्षण देखाइरेको छ । एकातिर मूल पालि भाषाका बोद्धजन्महरूको अध्ययन हुन थालेको छ भने अकोतिर नहायानी बोद्धहरूले पनि केही अंशमा तुलनात्मक दृष्टि राख्न थालेका हुन् । यसलाई सुभ लक्षण मान्नुपछ ।

००

सिंह सेनापतिको शरणागमन

- भिक्षु अमृतानन्द

अद्युत्तर निकायको सीहसेनापति सूत्रानुसार एक समय भगवान् बुद्ध वैशालीमा हुनुदृष्ट्यो । त्यस समय सिंह सेनापतिले लिङ्छवीहरूका संस्थागारमा लिङ्छवी-हरूले बारम्बार बुद्धका वर्णन गरिरहेको कुरा सुनेर उनको मनमा बुद्धको दर्शन गर्ने इच्छा भयो ।

त्यसबेला सिंह सेनापति निगण्ठनाटपुत्रका परम भक्त दायक, उरस्थाक तथा शिष्य थिए । त्यसले आपनो कर्तव्य पालन गर्दै उनी बुद्धकहाँ जान निगण्ठसंग अनुमति मार्ग गए । किन्तु निगण्ठनाटपुत्रले शुरूमै उनलाई रोक्ने अभिप्राय लिई तथा ईर्ष्याको कारणले बुद्ध सम्बन्धी गलत सूचना दिए—‘बुद्ध जस्ता अक्रियावादीको दर्शन गरेर तिमी जस्ता कम्बादीलाई के फल भिल्लार !’ भनी बाधा दिएका थिए ।

यस्तै भन्दै जब दुइपटकसम्म पनि निगण्ठले बुद्धकहाँ जानमा बाधा दिए तब तेश्रो पटक ‘कि हि मे करिस्सति निगण्ठा अपलोकिता वा अनपलोकिता !’ (अं. नि-द, पृ. २९४: सीहसुत) भन्दै अर्थात् निगण्ठनाटपुत्रसंग सोधे पनि नसोधे पनि मलाई के गर्नेक्छ र ! भन्ने विचार लिई तिह सेनापति बुद्धकहाँ गए ।

निगण्ठनाटपुत्रले सिंह सेनापतिलाई बुद्धकहाँ जान-बाट किन रोकन खोजेका होलान् भन्ने बारेमा मनोरथ-पूरणी यस्तो उल्लेख गर्दछ—“यदि यी सिंह सेनापति कसेबाट गौतम बुद्धको बयान सुनी बुद्धकहाँ गए भने भेरो

ठूलो नोबसान हुनेछ ।” त्यसले निगण्ठले पहिलेदेखि न उनलाई यस्तो सुनाइराखेका थिए कि—‘यो लोकमा म बुद्ध हुँ भन्ने पुरुषहरू थेरे छन् । यदि तिमी त्यस्ता कसेकहाँ जान चाहेमा पहिले मसंग सोधन् । मैले तिमीलाई कसेकहाँ जान बढिया होला भन्ने छु ।’

जब सिंह सेनापतिले गौतम बुद्धकहाँ जाने बारेमा सोधे तब निगण्ठको मनमा “जसेकहाँ म पढाउन चाहन्न, उसेकहाँ जान्छु भनी सोधदछन्” भन्ने विचार गरी उनले सिंह सेनापतिको चित्त खिन्न पाने उद्देश्यले ‘बुद्ध अक्रियावादी हुन्’ भनी बताएका हुन् । यस्तो कुरा सुनाउंदा सेनापति बुद्धकहाँ जाने छन् भन्ने विश्वास निगण्ठले लिएका थिए । दुइपटकसम्म त सेनापतिको जाने इच्छा त्यस कुराको प्रभावद्वारा हटेर गएको पनि थियो, तर तेश्वो पटक इच्छा हुँदा उनी निगण्ठसंग नसोधिकर्त्त गएको कुरा माथि उल्लेख भइसकेको छ । निगण्ठका यस प्रक्रियाद्वारा हामी उनको मनोवृत्ति राम्रसंग बुझन सक्छौं ।

यस सन्दर्भमा बसलसूत्रको अनुस्मरण गर्दा आपनो हितको निमित्त कसेसंग विश्वास गरी अर्ति-बुद्धिको कुरा सोधा जसले उसलाई आपनो स्वायंमा हानी हाला भन्ने ढरले अथवा अरु कुनै कारणले त्यस कुरा नबताई असत्य वा उल्टो कुरा बताउँछ भने त्यस्तालाई बसल (चण्डाल वा नीच) भन्दछन् भनी त्यस सूत्रले बताएको छ ।

सिंह सेनापति लिङ्छवी राज्यका प्रमुख सेनापति

भएकोले यिनको तरफबाट निगण्ठहरूको बढी लाभ भएको थियो । हयस्ता प्रभावशाली तथा ठूलो बोहदामा बस्ने सेनापति जस्ता उपस्थाक दातालाई गुमाउन नपरोस् भन्ने कुरामा निगण्ठनाट्युच विशेषरूपले सतकं थिए । त्यसेले उनको एक मात्र ध्येय थियो कि उनी कुनै हालरमा पनि बुद्धकहाँ नजाऊन् । सिह सेनापति पनि बुक्ककड नै थिए । ऊ कसेको कुरामा मात्र भरपर्ने खालका थिएनन् । स्वयं केलाई हेनै बुद्धिउनमा नभएको होइन । त्यसेले दुई दुई पटकसम्म आफ्नो कतंव्य पालन गर्दै, शिष्टाचार पूर्वक आफ्नो गुरुसंगे सोधेर जाने विचार गरी सोधापनि अनुमति नपाएपछि तेश्रो पटक उनी स्वतन्त्र विचार लिई बुद्धकहाँ गएका हुन् । बुद्धकहाँ पुगेपछि उनले सोही कुराको बारेमा प्रश्न सोधे जुन कुरा हिगण्ठले “बुद्ध अक्रियावादी हुन्” भनेका थिए ।

सेनापतिको प्रष्ट प्रश्न सुनी बुद्धले सेनापतिलाई जवाफ दिनुहुन्छ कि—“सेनापति ! यदि भेरो आपने अर्थानुसार भन्ने हो भने मलाई अक्रियावादी पनि भन्न सकिन्छ, किन्तु जुन विचारले अन्य तीर्थीयहरू भन्दछन् त्यस अर्थले भने होइन ।” अरु भगवान् अर्थाडि अनुहुन्छ—“सेनापति ! मलाई नास्तिक पनि भन्न सकिन्छ तर येरे अर्थानुसार मात्र त कि अन्य तीर्थीयहरूका भनाइ-अनुसार...” इत्यादि ।

यसपछि तिह सेनापतिले भगवान्‌सँग दान दिने बारे जुन प्रश्न सोधे त्यसबाट हामीलाई यस्तो एकोन हुन्छ कि निगण्ठल आफ्नो भौतिक लाभ-सत्कार अकाले लेलान् भन्ने विचार लिई, बुद्धप्रात चित खराब गराउने उद्देश्यले उनले “बुद्धले आफूलाई मात्र दान देउ अर्कालाई नदेउ अन्त्यन्” भन्ने जस्ता कुराहरू पनि अफ्ना शिष्यहरूलाई

सुनाउंदा रहेहुन् ।

यो आरोपको सम्बन्धमा राम्ररी विचार गर्नै हो भने भगवान् बुद्धले त्यस्ता कुरा कहिल्ये पनि भन्नुहुन्न भन्ने कुरा अझगुतरनिकायको वच्छगोत्र सूत्रदारा परिपुष्टि हुन्छ । यस सूत्रमा उल्लेख भए अनुसार भगवान् भन्नुहुन्छ—

“यो खो वच्छ ! परं दानं ददन्तं बारेति, सो तिणं अन्तरायकरो होति, तिणं परिपन्थको आदि ।” अर्थात्—तत्स । जसले अर्कानाई दान दिनेमा बाधा पुन्याउन्छ उसले तीने जनालाई बिधन तथा बाधा पुन्याउन्छ ...आदि ।

भगवान्‌सँग छलफलद्वारा प्रभावित भएका सिह सेनापतिले जब शरण मागे तब भगवान्‌ले उनलाई स्मृति दिलाउदै “तिमो जस्ता प्रतिष्ठित व्यक्तिले हतारो मान्नुहुन्छ बहु गम्भीरतासेंग विचार पुन्याई काम गर्नुपछ” भनी अन्तु भएको थियो । यस कुराबाट कठूँ गदृगदू भई उनले यस्तो विन्तिगरे—

“धन्नते ! यदि अरु तीर्थीय गणाचायंहरूले मलाई शिष्य बनाउन पाएको भए उनीहरूले सारा वंशाली नगरमा पताकाहरू फक्तराई दीपावली गर्दै होलान्, किन्तु तथागतले मलाई स्मरण दिलानुहुन्दै हतारो मान्नुहुन्न भनी अनुहुन्छ; धन्य ! धन्य !”

यति विन्तिगरी बुद्धको पूर्णत्वलाई महसूस गरी तेश्रो पटक पनि सिह सेनापति बुद्धके शरणमा परे । सिह सेनापति जस्ता उपस्थाक दायक गुमाउनु पदी निगण्ठ-पुत्रलाई कत्तिको चोट पन्यो होला भन्ने कुरा हामी अनुमान लगाउन सक्छौ ।

आनन्दकुटी विद्यापीठ स्तम्भ
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

शैक्षिक भ्रमण

- लक्ष्मी प्रसाद प्रसार्ड
शि० आ० कु० बि०

हामी विद्यालयबाट गत चैत्र महिनाको तेश्रो हप्तातिर पोखरा र गोरखामा शैक्षिक भ्रमणको लागि गएका थिएँ। आनन्दकुटी विद्यापीठका ६५ जवान छात्रहरू र आनन्दकुटी कन्या विद्यापीठका ६५ जवान छात्राहरूका साथै बा. अ. ३५० नं. को टाटा बममा र बा. अ. ३२६ को टाटा बसका साथै एउटा मिनीबसमा बसी चैत्र १९ गते विहान द.३० बजे शैक्षिक भ्रमणको लागि पोखरातिर लाग्यौं। हामीले चढेका बसहरू एक साथले बडो होशियार साथ अगाडि बढिरहे। बसन्त क्रृष्णको मनोहर दृश्य अवलोकन गर्दै, हामी दिनको १२.०० बजे मुगलिनमा पुर्यौं र विहानको खाना पिना त्यहीं नै भयो।

खानपानको काम सकिएपछि हामी त्यहींबाट अधिकै रूपमा अगाडि बढिरह्यौं। त्यही रूपले हामी ठीक ४ बजे पोखरा पार्यौं। त्योमन्दा अगाडि हामीले वेगनास तालको पनि भ्रमण गरेका थिएँ।

त्यस दिनको बमाई कन्या विद्यापीठका छात्राहरूको होटेल मितज्यू र विद्यापीठका छात्रहरूको होटेल सम्मुनामा भयो। आ-आपना सामानहरू होटेलमा थान्को लगाई सकेपछि दिनको खाजा खाई साँक्को खाना समेत सकिए पछि हामी आ-आपनो बस्ने ठाउंतिर गर्यौं। यतिकमा शैक्षिक भ्रमणको पहिलो दिनलाई बितायौं।

दोस्रो दिन चैत्र २० गते पूर्वयोजना अनुसार विहान द बजे ब्रेक फास्ट लिइसके पछि फेवातालतिर

लाग्यौं। फेवाताल देख्ने वित्तिकै विद्यार्थीहरू सारै रमाएका थिए। गाडी तालको नजिक रोकियो, सबै विद्यार्थीहरू बसबाट ओल्हैं।

त्यसपछि हामीले विद्यार्थीहरूलाई समूह समूहमा विभाजन गरी डूङ्गामा बसायौं माझीहरूले आ-आपनो डूङ्गाहरूलाई तालको दक्षिण-उत्तरी भागतिर चलाए। हामी डूङ्गामा बसेर एक घण्टा जति सफर गर्यौं। यो सफर हामी सबैको लागि बढो आनन्दको थियो। त्यसपछि हामी पोखरा बजार फर्यौं। पहिला बसेको होटेलमा अलिक असुविधा भयो भनेर होटेल होलिडेमा बन्दोबस्त गरियो। ठीक ११ बजे विहानको खाना खायौं। त्यसपछि महेन्द्र गुफा हेनं गर्यौं। महेन्द्र गुफामा उनि हात्रा विद्यार्थीहरू धेरै रमाएका थिए। त्यसपछि हामी सेती नदीमा केबाईमिह पुलको सेंगे चिनियाँ सहयोगद्वारा हाल निर्माण गरिएको नयाँ पुलमा गर्यौं। त्यसको मुनिबाट गहिरिएर बगिरहेको सेती नदी बडो रमाइलोसेंग हेरिरहेका थिएँ। धेरै जम्तो विद्यार्थीहरू पुलबाट साना साना डूङ्गा फालेर रमिता गरिरहेका थिए।

त्यस ठाउंबाट हरबखत बालुवा, माटो, डूङ्गा, काठ आदि बोकेर चिनियाँ मानिसले चलाएका चिनियाँ ट्रकहरू गुडेको देख्दा एक अपरिचित व्यक्तिसेंग “दाइ धी ट्रकहरू सामान लिएर कहाँ गएका हुन तपाईंलाई थाहा छ?” मनी सोघिएको प्रश्नमा त्यो भद्रव्यक्तिले नक्किकन

क्षेत्रिको कुराको जबाक दिन थाले—दी दृक्खहरू स्थानीय औबारी इलाकातिर गएका हुन्। यित्र राष्ट्र चीन सरकारको सहयोगमा पोखरा जल-उपयोग परियोजनाको प्रारम्भिक चरण सुरु भएको छ। त्यही कामको लागि त्यही गएका हुन्। उक्त परियोजनामा हाल ११८ जबान चिनियाँ मित्रहरू कार्यरत छन्। यस परियोजनामा चिनियाँ सरकारले ५० करोड रुपिया खचं गर्ने भएको छ। उहाँले गढ्मीर मृदामा भन्नुभयो—यस परियोजनाको मुख्य काम सेती नदीको पानीलाई सदूरायोग गर्नु हो। सेती नदीको बाँध बाँध्ने काम पूरा भइसकेपछि यसबाट १५०० किलोवाट विद्युत शक्ति उत्पादन हुनेछ र ७५० हेक्टर जमीममा सिंचाह गर्ने मिक्नेछ।

त्यसपछि मर्वे विद्यार्थीहरूलाई बममा चढाई हामी फेवातालको बाँध हेने गर्यौ। मंयुक्त राष्ट्रमध्यीय पूँजी विकास कोषको सहयोगमा करीब ८० ४ करोड ८५ लाखको लागतमा निर्माण भइरहेको बाँध अब दुई महीना पछि सकिने कुरा त्यही काम गरिरहेका एक ब्यक्तिले बनाए। तिने अक्तिका अनुसार फेवातालको बाँध पूरा भइसके पछि ३०० हेक्टर भूमिमा मिँचाई सविधा पन्नाउन सकिने र १००० किलोवाट विद्युत शक्ति शहरी क्षेत्रलाई उपलब्ध हनसक्ने छ। त्यो कुरा सुन्दा हामीलाई निके खुसी लायो।

त्यसपछि हामी सब बम चढी डेविड फन्स नामले प्रलगात फेवातालको पानी लुकेको ठाउँ हेने गर्यौ। त्यो ठाउँ पनि सबै विद्यार्थीहरूले बढो अभिभूचिका साथ हेरेका थिए।

त्यसपछि पोखरा बजार आर्थो र बजार एरियामा रहेका केही ऐनिहासिक, धार्मिक र भौगोलिक स्थलहरूको पनि भ्रमण गर्यौ।

त्यसपछि दिनको ठीक ३ बजे खाजा खायौं र २ घण्टाको लागि सबै विद्यार्थीहरूलाई आ-आपनो इच्छा-अनुसार घुम्न सक्ने अनुमति दियो। सबै विद्यार्थीहरू

आपनो आपनो मन परैको ठाउँतिर लागै हामी पनि महेन्द्र बुलतिर छान गर्यौ। निश्चित समयसम्म घ्रमफिर गरेर सबै विद्यार्थीहरू होटेल होलोडेमा जम्मा भए त्यसपछि बस बढेर खाना खाने ठाउँतिर लायो।

बेलुका र बजेतिर विद्यार्थीहरूले खानापिना गरी आराम गर्ने होटेलतिर फर्के। कथ्या विद्यार्थीठका छात्राहरूले चाहिँ गीत गाएर नाचेर त्यस साँठलाई निकै रमाइलो पारेका थिए। जिसकहरूलाई त्यस साँठको खाना एकजना अभिभावकले बाहार्या गर्ने-भएको थियो र त्यसदिनलाई पनि हामीले घेरेर रमाइलोसँग बितायो।

फेवा झण, देगानाम जम्मा ताल-तलैगाहारा सिचित एवं मालापुङ्को हिमशृङ्खलाको काखमा अवधित पोखरासेंग हामीले देव्र २१ गते अर्थात भ्रमणको तेस्रो दिन ब्रेक-फास्ट लिडमकोपछि मनोहर दृश्य र मालापुङ्को हिमाललाई बाँधामा गालेर हामी गोरखा जानको लागि आ-आपनो बसमा बसेर खाएडि बढ्दैर्यौ।

दमौली, तन्हाँ, हझे, बन्दीपुर, मर्याडी र मनमय फाँट हुँदै बिहानको ११ बजे खुरेनी पर्यौ। त्यस ठाउँमा खानापिनाको बन्दीवस्त गरेर हामी गोरखा जिल्लातिर लायो। हाले मात्र चिनिया सरकारको सहयोगबाट निर्माल भवसवेको घोटर बाटो हुँदै हामी गोरखा जिल्लाको मदर मुकाम पर्यौ। गोरखा जिल्लामा रहेका ऐतिहासिक धार्मिक र भौगोलिक स्थलहरूको भ्रमण गर्यौ।

त्यसपछि दिनको १.३० बजे गोरखावार खुरेनी फरक्कयौ। विहानको खाना खाई त्यहीब ट हामी १.३० बजे काठमाडौंतिर लायो। तीनदिने शैक्षिक भ्रमण पूरा गरी हामी सक्रमल बेलुका र बजे विद्यालयमा आइपेका थियौ। बेलुकावो खाना विद्यालयमा खाइसकेपछि डेस्कलर विद्यार्थीहरूलाई घर-घर पुन्याइदियौ। यस शैक्षिक भ्रमणबाट विद्यार्थीहरू निकै लाभावित भए।

५

(शान्तिको बाटो 'सत्य घटना')

यस्तो पनि हुँदोरहेक

काठमाडौंको मुटुमा रहेको एउटा टीलका एउटा घरमा एकजना युवकले 'टू इन वन्' रेडियो आफ्नो कोठामा सजाएको थियो । एकदिन उ घरमा नभएको बेलामा रेडियो बजाउँदाबजाउँदै उसको कान्छो भाइले रेडियोसँग कनेक्षन भएका दुई तारहरूमा चलेर रेडियो नबज्ञे गरिदियो । एउटा लाउड स्पीकर पनि पढ्केर निकम्मा भयो । युवक घर फक्कंदा रेडियो बिग्रिहरेको पायो । ऊ ज्यादै खिन्न भयो । दिनभरिको कामले थाकेर आएपछि मनवहलाउने साधन त्यही रेडियो थियो । विहान, दिउंसो र बेलुका पनि दैनिक काममा लाग्नु परेकोले एउटा कोरियन बाइस्कल पनि किनिराखेको थियो । त्यही समयमा त्यो बाइस्कल पनि अरूले चढेर ब्रेंक बिगारिराखेको पाइयो । सामान हिफाजत गर्ने र स्याहार सँभारगरी सफा समेत गर्ने उसको बानी नै थियो । अर्काको हात-बाट सामान बिग्रे को र स्याहारमा ढक्का लागेकोले दिक्क भई दैनिक काममा समेत ध्यानले जान छोड्यो । मुख अँध्यारो थियो । उसको त्यो व्यवहारदेखी आमाचाहिँले पीर मान्न लाग्यो र चाँड बिग्रे को सामान वनाइदिनको लागि आश्वासन दिइन् । यो कुरा बाबुचाहिँलाई थाहा भयो, उसले छोरालाई संकायो—“संसारमा जरि पनि सामान छन् ती सबै बिग्रिने छन् । हाम्रो शरीर पनि त्यस्तै बिग्रिने र थोक्रो भएर जानेछ भने सामान बिग्रे मा अपशोच गर्ने कुरे आउँदैन । कुनैपनि बस्तु बिग्रला हराउला भनेर पहिले नै सोच्नु पछं, भइसकेपछि त्यसमा अपशोच गर्नाले कुनै फाइदा हुँदैन । पाउँदा हर्ष हुँच्छ भने बिग्रे दा दुःख लाग्ने

यही नै मानिसलाई भुलाई राख्ने संसार हो । विद्वान्‌हरू भन्दून्, सुख भयो भनी नहाँस्नू र दुःख भयो भनी नरूनू । रेडियो बनाउन कति पैसा लाग्ने भयो ?” छोरा चाहिँले मुसुक्क हाँसेर भन्यो—“आसिट, जल्यो त्यसको बाह्रशय रूपिया पर्छ ।” बाबुचाहिँले तुरुन्त भन्यो—“त्यसो भए दुई चार दिन पर्ख अर्को महीना लागेपछि म पैसा दिउँला ।” छोराचाहिँले मान्यो । “दुःख गरी कमाउनु पर्ने एक महीनाको तलब त्यसै गयो । मैले घर खर्चमा समेत अनावश्यक खर्च कटौटी गरी दुःख गरेको त्यसै खेर गयो” भनी आमाचाहिँले अपशोच गर्न लागीन् । बाबुचाहिँले उसलाई पनि सम्झायो—“माल जुटाउन सजिलो छ, त्यसलाई संभाली बचाउन गाहो छ । यसैले घेरे पैसा जाने र ठूलो बस्तुमा शोख गरेपछि त्यसबाट आउने जति शोख हो दुःख पनि त्यति नै आइपर्छ । शोख लिंदाको हिसाब नगर्ने, खालि शोख हराएकोमा हिसाब गर्ने र ? खेर जेहोस् तिमीसँग भएको एउटा सुनको बस्तु त्याऊ त्यसलाई बिक्री गरी छोरालाई पैसा देअौ । सबैथोक बिगारे पनि मन बिगार्नु हुँदैन । मनलाई सन्तुलित पार यही नै हाम्रो गृहस्थ हो । यही नै समाज हो । यही नै संसार हो ।” आमाचाहिँ सन्तुष्ट भइन्, छोराचाहिँ खुशी भयो । बाबुचाहिँ गम्भीर चिन्तनमा लीन भएर आत्मसन्तुष्टिले गद्गद भयो । सबैको मनले धाडस पायो, कसैको मनमा अशान्ति रहेन । सबै आफ-आपनो काममा मन लगाएर लागे । सबै चंचल देखिए । घरमा शान्ति कायम भयो ।

५

सी मानि

— फणीन्द्ररत्न बज्जाचार्य

देवकुमारी मां मंत । मंत धाल गन वन, गन च्वन ? मिखां खने दुगु मखु । न्हायपनं ताय् दुगु मखु । ज्यू मदुगु सी-म्ह जक ल्यन । थव सी-म्हयात दुकापिकां तीकल, पुलुं भुन, दिपय् यंकाः मि तयाः उनाः दाह संस्कार याना छ्वत । थव सीगु म्ह पञ्चतत्वय् म्यलय् पुं वन । नां व लुमंति जक ल्यन, मेगु छुं मत्यन ।

दिपय् परित्राण पाठ यानाःलि भिक्षु कुमार भन्तेनं धैबिज्यात—“बुद्धरत्न गुरुजुया अजि थव करणदिपय् मृतकया रूपय् कीगु न्ह्यःने रवतुला च्वन । छन्दु की फुकं थव हे लैय् वने मानि । थथे हे मृतक जुइ मानि । भगवान् बुद्ध धैबिज्याःगु दु—की मनुखं न्हिछ्वकः जक जूसां ‘जि सी मानि’ धैगु लुमंकल धा:सा कीगु तृष्णा क्षय जुइ । राग द्वेष व मोहया बन्धन छ्वासुया वनी । दुःखं मुक्त जुइ ।”

की सकले सी मानि धकाः कीसं सिला स्थू तर सिया नं कीगु व्यवहारं धा:सा मस्थूर्थे ज्या जुया च्वन । बुसांनिसे मसी तलेयात कीत व माः थव माः धंगु धयां हे ब्याःगु मखु । माकव जक माःगु मखु माकव स्वयाः अप्पो माय्का च्वन । न्य पित्याःम्ह पित्याःगु तंकेत नय्गु इच्छा याय्गु, नांगाम्हं थःगु म्ह त्वपुइत वसःया कामना याय्गु, बास मदुम्हं च्वनेगु थाय्या बांछा याय्गु

जीवन धारणया लागी अनिवार्य आवश्यकता खः । तर थः व थःपिनि जक नय्, सावक भिक नय्, करपिनि नय् मखंसां थजु, थथे हे थःपिनि जक ततःजिक बांबांलाक पुने, थःपिनि हे जक मोज मज्जाय् जीवन हने धाय्गु तृष्णा खः । थव तृष्णा हे दुःखया हेतु खः ।

तृष्णाया अन्त मदु । मदुम्हं लखपति जुइगु स्वइ । लखपति करोदपति जुइगु कामना याइ । दुदु किकि मगाना वइ थःके दुगु बस्तुकय् धमन्द जुइ, मदुगु बस्तु दय्केगु प्रवल इच्छा जुइ । मदुवलय् जक दुःख धयां दय्काः नं उलि हे दुःख जुया च्वनी । गुलिसितं छु नय्, छु पुनेया दुःख जूसा गुलिसितं मोतर न्याय्गु, निखा छें दयां मगाना: स्वखागु छें दये के धुंकूगु खनाः स्वमफाय्गु दुःख जुया च्वनी । गुलि चीमि जुल उलि सीमित दुःख जुया च्वनी । गुलि तःमि जुल उलि तःगु दुःख दया च्वनी । अये स्वयवलय् गरोब जुइगु जक दुःख, धनो जुइगु सुखर्थे च्वंसां न्ह्याकव हे धनिम्हसित नं छुं न छुं दुःखं च्वनी मखु । बुसांनिसे मसीतक युजाः युजाःगु हे दुःखं भवाःभवाः पाला च्वनी । अये न मनूतय् छन्दु सी मानि धैगुला ल्वःहे मना च्वनी ।

‘जि सी मानि’ थव छ्हगु मन्त्र खः न्हिर्न्हिंह

जप याय् माःगु । जि सी मानि धका: लुभंकल कि
मधिगु ज्या याय् पाखें मन लिचिली, ल्हाः लिसाली,
तुति न्हाया ह मखु । जि सी मानि धका: चाःम्ह
मनू छिगु अकुशल कर्म याय् पाखें थःत लिगना
चवनी । वं थःगु फाइदाया निर्ति करपिन्त दाइ
पाली स्याइ मखु । करपिनिगु ह्येका: खुयाः लाकाः
स्यानाः काइमखु । मिजंत व मिसात निखलः पाखें
नं व्यभिचार जुइ मखु । मखुगु खे ल्हाइ मखु,
चुगलि याइ मखु, करपिनिगु नुगलय् स्याकइ मखु,
म्वा: मदुगु बकबाद याइ मखु । सी मानि धका:
चाःम्ह थःके दुगुलिइ हे सन्तुष्ट जुया चवनी ।
करपिनिगु बस्तुया लोभ वं याइ मखु । कुनियत
वैके दइ मखु । छन्हु थः सिना वने मानि धाःसा
करपिसं थःत अय् धाल, थय् धाल, अय् यात,
थय् यात धका: नुगलय् स्याकेगु हे छाय् ? तं
चाय् गु हे छाय् ? यथे धका: थूम्ह मनुखं उकिया
ब्बला साया चवनी मखु । गन ब्बला साय् गु
भावना मन्त अन ल्वापु जुइ मखु । मनय् न्हावले
शान्ति दइ । सी मानि धका: चाःम्ह व थूम्ह
मनूयाके मिथ्या दृष्टि मदया वनी । सम्यक् दृष्टि
जाया वइ ।

बुद्ध धर्मानुसारं सम्यक् दृष्टि दुम्ह मनुखं
आर्यसत्यात अःपुक युइका काइ । जन्म जुइगु

दुःख खः । मुसु वइगु दुःख, प्वा: स्याइगु दुःख,
खि म्हुइगु दुःख, चाः जुइगु आदि एव शरीरय्
न्हाया हे रोग धात जूसां दुःख हे खः । छ्यलय्
भुय सं छपु बुया वइगु हे दुःख धा:सा न्हाय् पनं
मताया वनिगु, वा हाइगु, मिखां मछुइगु, शरिरय्
शक्ति रुक्षं पा: जुया वनिगु रुन हे त. वंगु दुःख
खः । जि सी मानि धैगु भावना मन्त धा:सा
न्हावलय् न्हायेजाःगु हे दुःख जूसां दुःख जुल
धका: जक चाइ व दुःखया हा चाना छ्वय् माल
धका: मचाया चवनी । हानं हानं व हे दुःख जुइगु
हे जक ज्या याना चवनी ।

एव दुःखया दुःखं जक जाया चवंगु संसारय्
म्वाना चवंतलेयात पलेस्वां लखं बुया वयाः नं लखं
मथीक चवने फुर्थे दु ख जुइका: नं दु ख मचाय् वे गु
जूसा व सदाया लागी दु ख तंकेगु जूसा दुःखया
कारण थुइके माल, दुःख नाश याय् गु उपाय छ्यले
माल, दुःख नाश याना छ्वय् माल । चा फुनाः
न्हि जुइवं गथे कीसं नय् मानि, त्वने मानि व
याय् मानि, एव याय् मानि धका: धंचवना अथे हे
छन्हु की सी मानि धका: नं चाय् का चवने माल ।
अले जक की एव पञ्च उपादान स्कन्धया दुःखं
मुक्त जुइ फइ ।

आहा/कतिराम्प्रामसि
स्वयेल मसि

परिवेशक
नेपाल लाइट सेन्टर
इन्द्र चौक, काठमाडौं
फोन: १४१७४

निबाण

- भिक्षु सुदर्शन

निवणिया वारय् थुलि हे खें नं कयाः
क्वाक्तक तर्क-वितर्क याना च्वनेत गाः । थुकी हे
“निर्वाण” अभावात्मक वर्णन धकाः भावात्मक
वर्णन धकाः थी थी विद्वान् पिनि निर्णय जुया च्वंगु
नं खने मदुगु मखु । अळ थुकि स्पष्ट मजू धकाः
धाइपि नं दुगु जुया च्वन । “अग्गि वच्छगोत्त”
यात नं म्ह भ्रम जूगु मखु । वं धाल, “भो गौतम !
विमुक्त-चित्तम्ह भिक्षु मदया वनेवं गन उत्पन्न
जुइ धकाः न्यनां छलपोल थन उत्पन्न जुइ धकाः
धया विमज्याः, उत्पन्न जुइमखु धकाः नं धया
विमज्याः, उत्पन्न जुइ नं मखु मजुइ नं मखु नं
धया विमज्याः । भो गौतम ! थुकि जितः अज्ञान
याना विल, जित संमोह (भ्रम) जुल । च्वय्या
खें जिके छलपोलप्रति गुगु चक्कंगु नुगः (पसाद)
दुगु खः व नं मदया वन ।”

भगवान् बुद्धं धया बिज्यात, “छंत अज्ञान
जुइ माःगु मदु । सम्मोह जुइ माःगु मदु । व्व धर्म
गंभीरगु, दुर्दश्यगु, अनुबोध याय् थाकुगु, शान्तगु,
प्रणीतगु, तर्कया विषय मखुगु निपुण पंडितपिसं
‘वेदन’ याय् बहःगु खः । छंके हे न्यने, गथे पाय्यच्छि
थें ताः अथे लिसः ब्यु । छंगु न्ह्यःने मिच्यात
धाःसा छं जिगु न्ह्यःने मि च्याना च्वन धकाः
स्यूला कि मस्यु ?”

“भो गौतम । जिगु न्ह्यःने मि च्यात
धाःसा जि स्यू जिगु न्ह्यःने मि च्याना च्वन ।”

“हानं छंके न्यन, छंगु न्ह्यःने गुगु मि
च्याना च्वन व छु कयाः (छुकि) मि च्याना च्वन
धकाः न्यंसा छं छु धाय् ?”

“गौतम ! जिके थथे न्यसा जि धाये,
जिगु न्ह्यःने च्याना च्वंगु मि सिँ-धाँय् उपादान
कयाः (उकि) (इव) मि च्याना च्वन ।”

“अले हानं व्व छंगु न्ह्यःने च्याना च्वंगु
मि सित धाःसा छं व्व च्याना च्वंगु मि सित
धकाः सी ला कि सी मखु ?”

“भो गौतम ! यदि जिगु न्ह्यःने च्याना
च्वंगु मि सित धाःसा जि सोके व्व न्ह्यःने च्याना
च्वंगु मि सित ।”

“यदि छंके न्यन, व्व छंगु न्ह्यःने गुगु मि
च्याना च्वंगु सित व मि गुखे वन ? पूर्व, पश्चिम,
उत्तर अथवा दक्षिण दिशा मध्यय् गुखे वन ? थथे
न्यन धाःसा छं छु लिसः बी ?”

“भो गौतम ! गुगु मि धाँय् सिंया उपा-
दान कयाः च्यात व उपादान मदयाः पर्यादान
जुइवं अले मेगु धाँय् सिंया उपादान अनुपहार
जुइवं आहार मदयाः (च्याइगु उपादान वस्तु
मदयाः) सिना वन । अव्यात सिना वन शान्तः

जुया वन धका: द्वाइ ।”

“वर्ये हे रूप...वेदना...संज्ञा...संस्कार...विज्ञान...प्रहीण जुल । हा मंत । छ्यः त्वात्हाःगु ताड्ये अभाव-प्राप्त भविष्यत् उत्पन्न मजुइ योग्यगु जुल । रूप संज्ञादि मुक्त महासमुद्रथे गम्भीर, अप्रमेय हानं दुःखग्राह्य खः (अगिगवच्छगोत्त सुत्त. म. नि.) ।

थुगु मि सीगु उपमा हे बाँलाःगु अभिव्यक्ति कथं मत सीगु कथंया उपमा “रतनसुत्त”य् वया च्वंगु दु । महाकवि अश्वघोषयात नं “निब्बाण” उपमाय् मत सीगु उपमा हे ग्राह्य जूगु खने दु ।

मिलिन्द प्रश्नय् संसारी अज्ञानी जीवत इन्द्रिय व विषयया उपभोग्य् प्यपुनाः उकी हे लय्तायाः न्ह्याइपु तायाः दुना चवनीगु अले श्व हे प्रवाहय् लानाः वारवार जन्म, वृद्ध, मृत्यु आदिया दुःखय् लाना चवनीगु खँ न्ह्यथना तःगु दु । मिलिन्दप्रश्नय् हे आर्यशावकपि इन्द्रिय व विषयया थुगु प्रवाहय् प्यमपुनीगु अले तृष्णा निरोध जुइवं उपादान व भव निरोध जुइगु खँ न्ह्यथनाः जन्म, वृद्धत्व, मृत्यु शोक, रुदन क्रन्दन, बेचैनी परेशानी मजुइगु खँ वया च्वंगु दु । श्व हे निरोध वास्तवय् निब्बाण खः । ल्हाः तुति पाय्के त्वाःदले मनंम्हं ल्हाः तुति पाय्काः त्वाःदय्काः दुःख स्यूम्ह मनू स्वयाः दुःख खंकीये निवाण प्राप्तपिनिगु सन्तोष व प्रीति उदान वाक्य न्यनाः निवाण मला.निपिसं निवाणया खँ छुं थुइके फु (मिलिन्द प्रश्न, अनु. भिक्षु जगदीश काश्यप एम. ए., कलकत्ता, द्वि. सं. १९५१ ई. पृ. १८५।१८६) । थुगु निवाण साक्षात्कार यायेगु लँपु वयने फइ, तर निवाणया उत्पादक हेतुयात वयने फइ मखु । गथे हिमालय् वने फइ हिमालय् हय् फइ मखु समुद्रपार वने फइ, तर उगु पारि हे थुगु वारी हय् फइ मखु ।

उकी निवाण कर्मया कारणं उत्पन्न जुइगु, हेतुया कारणं उत्पन्न जुइगु अथवा ऋतुया कारण उत्पन्न जुइगु मखु । निवाण ला आर्यशावकं विशुद्ध ज्ञानं खके फइगु जक खः । उकी निवाण निर्गुण खः (मिलिन्दप्रश्न हेतुं पृ. ३२६-३३३) ।

~~~~

भगवान्या दर्शन

- सुरेन्द्र शाक्य, हःखा, यल

भगवान् ! छःपिनि दर्शन मदया।
फुकभनं जिमिसं माला स्वया ॥४॥

वन उपवनस दुहाँ वना स्वया
क्षंगःपंचिलिसे त्वायचिना स्वया
क्यवया बाँलाक हैच्वंगु स्वाँनय्
फुकभनं जिमिसं माला स्वया ॥५॥

अन नं मदयाः च्वापुगुंया मुलय्
स्वच्छ समीरय, तिमिलाया जती
मन्दिर, मस्तिज, गिरिजाय् स्वया
फुकभनं जिमिसं माला स्वया ॥६॥

आखिर मनया मन्दिर चाय्काः
थःम्ह व नाथ थःहे सीकाः
राग, द्वेष व मोह न्हकाः
भगवान् ! छःपिनि दर्शन त्वीका ॥७॥

नारी नं छम्ह मनू खः

— अनगारिका माधवी
थैना, यल ।

(१)

निःसाहसी ज्वीमते नारी,
समाजया छम्ह रत्न ज्वीगु सो,
धुरंधर विद्वान् जुयाः,
समाजया इज्जत तय्गु सो ॥

(२)

सुका ज्वीमते केवल मुलुया,
देशया सुका जुयाः माःहनेगु सो,
देशया अशि काइम्ह जुयाः,
नारी नं छम्ह मनू ज्वीगु सो ॥

(३)

प्राचीन कालय आखः मसयाः,
कु नीति जुल मिसापिन्त सो,
परिवर्तन हय्नु प्राचीन नीति,
भिगु धाक्व मिसापिन्त धयाः ॥

(४)

ज्वीमते नारी निःसाहसी,
दु छीकेनं क्वाःगु हि सो,
समाजया जिम्मेवारी छीके दु,
ज्वीमाः छीपि भिपि सो ॥

(५)

नैतिकतानाप कुलिचिनाः,
समाज सुधार याय्गु सो,
नर्क व स्वर्ग याय्गु समाज,
न्ह्यःने दु न्हैं छीगु मुट्ठी सो ॥

(६)

ज्ञानी गुणी कीपि जुयाः,
माँ-बौया न्हाय तय्गु सो,
भुतू पिवाः ज्वी छी गात,
देशया पिवाः ज्वीगु सो ॥

(७)

बुद्ध क्यंगु सन्मार्ग लिनाः,
सकसितं नमुना क्यनेगु सो,
गौतमी, विशाखापिसं थे,
अमर कीति तय्गु सो ॥

जै एयूला थे

१. कि स्वंगु शताब्दी जापानया राजधानि
क्योटो खः। युगु ऐतिहासिक शहर्
थौकन्हय् किलुगु ततःधंगु विहार दु।

२. Buddhist For Peace धैगु बुद्धधर्म
सम्बन्धी अंग्रेजी त्रैमासिक पत्रिका 'Asian
Buddhist Conference for Peace'
जनगणतन्त्र मंगोलियाया उलान बाटोरया
हेडवाटरं पिहावैच्चंगु खः।

३. आचार्य शान्तिदेवं बुद्धधर्मं सम्बन्धी निगु सफू
चवःगु दु—

(क) शिक्षासमुच्चय—युकी महायानया
धार्मिकचर्याया स्वरूप सूत्ररूपय् प्रस्तुत
यानातःगु दु।

(ख) बोधिचर्यावितार—युकी शून्यवादया
प्रतिपादन यानातःगु दु।

४. आनन्दभूमिया स्थायी स्तम्भ—

i. बुद्धवचन ii. जातककथा iii. सम्पादकयात

पौ iv. आनन्दकुटी विद्यापीठया रचना
v. यस्तो पनि हुँदोरहेछ vi. छि स्यूला थे ?
vii. सम्पादकीय viii. बोद्ध गतिविधि ।

५. पञ्चबुद्ध—

(क) न्याम्ह अलौकिक बुद्ध—i. वैरोचन
ii. अक्षोभ्य. iii. अमिताभ iv. रत्न-
संभव v. अमोघसिद्धि ।

(ख) न्याम्ह पुराणप्रसिद्ध बुद्ध—i. विष्वस्त्री
ii. शिखी iii. ककुच्छन्द iv. कनकमुनि
v. काशयप ।

६. पालि शब्दार्थ—

अनगारिका—गृहस्थ मखुम्ह मिसा (प्रव-
जितम्ह)। भिक्खु—बौद्ध भिक्षु। भदन्त—
हनेवहम्ह। भन्ते—हनेवहम्ह धकाः सम्बोधन
याय् त छ्यलेगु खँवः। उपोसथवत—लच्छिया
निगु अष्टमी, औसी व पुन्ही खुन्हु च्वनेगु
वत्। अनुत्तर—दकलय् उत्तमगु।

सुन्पादकींय

हाजिर जवाफ प्रतियोगिता

२५२६ औं बुद्धजयन्ती समारोह समितिले वर्षेनी मनाइने बुद्धजयन्तीको कार्यक्रममा काठमाडौं जिल्लाका माध्यमिक विद्यालयहरूका बोच बुद्धधर्म सम्बन्धी हाजिर जवाफ प्रतियोगिता कार्यक्रम थपेर तीनवर्षे रनिङ शोल्ड र पहिला, दोश्रा र तेश्रा हुने विद्यार्थीहरूलाई पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था गरेको छ । यो कार्यक्रम समारोह समितिको लागि नौलो र जनताको लागि रोचक मात्र नभै धर्मको प्रचार प्रसार र ज्ञानको अभिवृद्धि गर्ने माध्यम पनि भएको छ ।

विश्वको लागि शान्तिका महान् अग्रदूत भगवान् बुद्धको जीवनीको अध्ययन र मनन नै शस्त्रास्त्र र युद्धका भयले त्रसित जनतामा गर्मीको पंखा समान ज्ञान हुने वस्तु हुनेछ । कससेकम बुद्धको जन्मभूमिमा जन्मेका भविष्यका तारा विद्यार्थीहरूले यस कुरालाई अबोध गर्ने सके भनेपनि राष्ट्रको प्रतिष्ठा बढ्नेछ र सहीमार्ग पहिल्याउन समर्थ हुनेछ । यस दृष्टिले बुद्धजयन्ती समारोह समितिको यस कार्यक्रम सराहनीय नै मान्युपछु ।

यस नयाँ कार्यक्रमलाई निहालदा यस्तो प्रतियोगिता सम्पूर्ण जिल्लामा नै संचालन गराउनु र विद्यालयहरूमा महीनाको एक पटक बुद्धधर्म सम्बन्धी कक्षा संचालन गर्नु वार्षिकीय देखिन्छ । प्रतियोगिताको लागि पठाइने निर्धारित पुस्तक गहकिलो र सबै विषय ढाक्ने हुनुका साथै कममा २ महीना अगाडि उपलब्ध गराइनु आवश्यक छ । स्कोरर, टाइम कीपर, कवीज मास्टर जजहरू अनुभवो, प्रभावोत्पादक र शीघ्रनिर्णयी भएमा कार्यक्रममा रौनक थपिनेछ । आफूलाई बुद्धका पवित्र जन्मभूमिको नातासँग नाता गाँस्ने सबै नेपालीले यस प्रतियोगिताप्रति चाह देखाई सुनिदिने र सम्पूर्ण विद्यालयले भाग लिइदिने गर्नु बुद्धप्रति आस्था राख्नु हुनेछ । बुद्धजयन्ती समारोह समितिले पनि सम्पूर्ण नेपाली छेउ खबर पुग्ने गराई सम्मानको दृष्टिले स्वागत गर्न अनुकूल स्थानको तर्जुमा गरी सुव्यवस्था गर्नेछ भन्ने आशा लिई आनन्दभूमि परिवार अर्को बुद्धजयन्तीको प्रतीक्षामा रहेको छ ।

चूलचुधार

आनन्दभूमी वर्ष ९ अंक ९ मा प्रकाशित ‘नव वर्षलाई स्वागतम’ कवितामा छापिएको ब्लक फोटो ल. पु. ब्लक नं. १५/४५३ झतापोल मंगलमान शाक्यको हो, क्वर कविता अर्के मंगलमान शाक्यको रहेछ ।

बौद्ध पत्रपत्रिका प्रदर्शनी

बौद्ध पत्रपत्रिका प्रदर्शनी

२५२६ वर्षां बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा आयोजना भएको बुद्धधर्म सम्बन्धी पत्रपत्रिका प्रदर्शनीको कृषि सहायक मन्त्री श्री राधवेन्द्र प्रताप शाहले उद्घाटन गर्नुभयो । वहाँले भन्नुभयो कि बुद्ध एक नेपालका कीर्तिमान महामानव हो । वहाँको सन्देश संसारभर पुन्याउन सकेमा विश्वको साथै नेपालको ठूलो गौरव हुनेछ । बुद्ध जन्मेको ठाउँ लुम्बिनीको प्रतिनिधित्व गरी राज्यिय पञ्चायतमा आइको हुँदा लुम्बिनीको विकास पनि आफ्नो कर्तव्य ठान्दछु ।

सभापतिको आशनबाट भूतपूर्व उपमन्त्री श्री प्रेम बहादुर शाक्यले बुद्धको उपदेश आजको समाजको लागि एकमात्र व्यावहारिक अनिवार्य ग्रहणशील बस्तु भएको छ र काम एकातिर गरी कुरा मात्र गर्नेलाई बुद्धले कहिल्ये राङ्गो भन्नुभएको यिएन भन्नुभयो ।

भूतपूर्व रा० प० स० श्री टी० आर० विश्वकर्माले पत्रपत्रिका इतिहासका निधि हुन् र यसरी संकलन गरी प्रदर्शन गर्नु ज्यादै कठिन मात्र होइन ठूलो उपयोगीको कुरा हो भन्नुभयो ।

आनन्दभूमिका एक सम्पादक श्री सुवर्ण शाक्यले एक रूपियाको एउटा पत्रिकासम्म किन्तु आर्थिक क्षमता नभएका साधारण जनताका लागि यस्ता पत्रपत्रिका प्रदर्शनले ठूलो सधार पुन्याउने छ र ठूला ध्यासफूलाई

मात्र महत्व दिने कुरा सामान्य लेखपढ गर्न सक्ने दीन हीन जनताका लागि उचित हुँदैन, ठूला कुराको सार यस्त साना चर्चितकामा छोटो रूपमा सरल तरीकाले बताइएको हुने हुनाले त्यस प्रकारको प्रदर्शनीको विविधपक्षको उपयोगिताको बारेमा आफ्नो विचार व्यक्त गर्नुभयो ।

कोसेली पत्रिकाका सम्बाददाता श्री नित्यरत्न शाक्यले भव्यरूपमा पुस्तक पत्रपत्रिका प्रदर्शनमा जोडिनु पर्ने कुरा बताउनु भयो । धन्यवाद ज्ञापन गर्दै पत्रपत्रिकाका संकलनकर्ता श्री राजबहादुर राजभण्डारीले कठिन परिश्रमले पत्रपत्रिका संकलन गरिएको हो र यसको कदर भएमा आफूलाई सन्तोष हुने कुरा बताउनुभयो । बुद्धको छोटोमा भाल्यार्पणबाट शुरू भएको त्यस ब्रदर्शनीमा बुद्ध सम्बन्धी प्रकाशित भएको भित्ते क्यालेण्डर, पात्रो, ग्रीटिंग कार्डहरू पनि यिए ।

सार्वजनिक बौद्धसभा

२५२६ वर्षां बुद्धजयन्ती समारोहको सार्वजनिक बौद्धसभा आनन्दकुटी विहारमा सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री सुर्यबहादुर थापाको सभापतित्वमा सम्पन्न भयो । भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरद्वारा पञ्चशील र अष्टशीलबाट शुरू भएको त्यस समारोहमा शील प्राथना हुँदा स्वयम्भूको पाखापादामा खचाखच रहेका दर्शक र सहभागीहरूले १० औंला जोडी ध्यानपूर्वक शीलप्राथनामा सरिक भएका थिए । बुद्धजयन्ती समारोह समितिका सचिव

श्री बुद्धरत्न शाक्यले स्वागत भाषण गर्दै “बुद्धजयन्तीको दिन चिंतयोगले युक्त दिवस हो । संसारमा अपरिवर्तनशील कुनैपनि छैन तथापि मानिस भौतिक साधनबाट सुख शान्ति पाउने भ्रममा छन् । बुद्धको धर्म बहुजन हितकारी र शील समाधियुक्त धर्म हो । अरुको लागि समर्पित हुने बोद्ध विशेषता हो । मानिसको आफ्नो शरीर नै आफूले भने जस्तो छैन भने आफन्त र छोराछोरीहरू कसरी आफूले भने जस्तो होला ? यसैले आफैले आफ्नो शुद्धी गर्नुपछ” भन्नुभयो ।

उक्त अवसरमा मन्तव्य व्यक्त गर्नेहरूमा बर्माका राजदूत डा० रवीन माउङ्ग बीनले ‘बुद्ध ठूला महापुरुष मात्र यिएन स्वयं बोधिज्ञान प्राप्त पुरुष यिए । बृद्धादि चार अवस्था देखेर विरक्त भएका बुद्धले ‘ये धर्मा हेतु प्रभवा’ धारणीको मतलब चतुरायं सत्यको प्रकाश पार्नु भएको हो । दुःखको मूल कारण नै अज्ञानता भन्नुभएको छ । बुद्ध वास्तवमा ठूलो शिक्षक र सुधारक हो ।’ भन्नुभयो ।

पाकिस्तानका कार्यवाहक राजदूत एम० बादिउज्जामानले बुद्धलाई बुद्ध हुनुभन्दा अधि राजदरवारमा भोगविलासमा भुलाई बाहिरसम्म नपठाइ राखेको थियो । यस्ता स्थितिबाट उत्री बुद्ध बनेका भगवान् बुद्धका उपदेशहरू अनुसरण गरी मनभित्र र बाहिर शान्ति प्राप्त गर्नुपछ भन्नुभयो ।

संयुक्त राष्ट्रसंघीय विकास कार्यक्रमका आवासीय प्रतिनिधि जोनमेलफोल्डले भन्नुभयो—बुद्ध राजनीतिक, सामाजिक र नेतृत्वक सुधारक हुन् । यी कुरामा समन्वय हुनु आवश्यक छ । यी समन्वयात्मक तत्त्वलाई विचार गरी हासीले अग्रसर हुनुपछ । यो धर्म मात्र होइन राजनीतिक, भार्मिक, सांस्कृतिक सम्झौता हो ।

इंगत्पुरी, भारतका विद्वान् कल्याणमित्र डा०

सत्यनारायण गोयन्काले भन्नुभयो—बुद्धले कुनै सम्प्रदाय स्थापना गरेन खालि शिक्षा मात्र दिनुभयो । बुद्धले भनेका कुरा गर्न सजिलो छ तर धारण गर्न गाहो छ । बुद्धले मनलाई बसमा राख्ने मात्र सिकाएन किन्तु मन निमंल गर्न सिकाउनुभयो । अनि शील र समाधि सिकाउनुभयो । बुद्धले जति बताउनुभयो, सबैले गर्न सबैने मात्र बताउनुभयो । सासले मात्र मन बसमा राख्नु कुनै सम्प्रदाय होइन । बुद्धले सर्वजनीन कुरा बताउनु भएको छ र वहाले बताउनु भएका कुरा सम्पूर्ण धर्मविलम्बीले गर्न सकिने कुरा हो । बुद्धले जुन कुरा सिकायो त्यो धरतीको लागि नै गौरवको कुरा हो । सबैले आ-आफ्नो धर्ममा पक्का भन्नुपछ र वास्तविक असल मानिस बन्नुपछ ।

बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा भएको अन्तर माध्यमिक विद्यालय बौद्ध हाजिर जवाफ प्रतियोगितामा विजयी भई प्रथम, द्वितीय र तृतीय हुने क्रमशः प्रभात मा० वि०, आनन्दकुटी विद्यापीठ र परोपकार मा० विद्यालयका छात्र छात्रालाई रनिग शोल्ड एवं पुरस्कार वितरण प्रधानमन्त्री-बाट भएको थियो । सभापतिको आसनबाट प्रधानमन्त्रीले भन्नुभयो—बुद्धजयन्ती एक महान् राष्ट्रिय पर्व हो र यो विश्वकै लागि महत्वपूर्ण छ । आज संसारमा भौतिक मूल्य मात्र सबै होइन र आध्यात्मिक एवं नेतृत्वक मूल्य पनि केही हो भन्ने भावना बढ्दै गएको छ । बुद्धको दुनिया सैद्धान्तिकभन्दा व्यावहारिक प्रश्नमा अडेको छ । नेतृत्वक आदानको सम्बर्धन एवं सरल व्यावहारिक र प्रणतिगमी नै बुद्धको विशेषता हो ।

बुद्धजयन्ती समारोह समितिका अध्यक्ष भिक्षु सुमंगलले धन्यवाद ज्ञापनको सिलसिलामा देशव्यापी रूपमा बुद्धजयन्ती मनाउन पाएकोमा हयं व्यक्त गर्नुभयो । उक्त बौद्ध सभामा नेपालको एक मात्र बौद्ध मासिक पत्रिका आनन्दभूमि र बौद्ध वार्षिक पत्रिका धर्मकीतिको वितरण भएको थियो ।

साप्ताहिक धर्मदेशना

२५२६ औं बुद्धको महापरिनिर्वाण प्राप्त बैशाख-पूर्णिमाको उपलक्ष्यमा काठमाडौं बुद्धजयन्ती समारोह समितिको साप्ताहिक धर्मदेशना कार्यक्रम अनुसार भिक्षु सुबोधानन्द महास्थविरको सयोजकत्वमा धर्मदेशना र श्री पूर्णिमान उपासकको प्रमुखतामा स्वयम्भू ज्ञानमाला भजन निम्नलिखित स्थानहरूमा १८ गते देखि २५ बैशाख सम्म सम्पन्न भयो—काठमाडौं छवाकावहाल, जुद्दसडक कोजि होटेल स्थित चंत्य स्थानमा र दुग्बाहल, शान्ति-विहार राजतीर्थ, बलम्बू विहार, कीतिपुर, बुँगमती, थसि ल. पु. स्थानहरूमा धर्मदेशना गर्नुभएका भिक्षुहरू क्रमशः भिक्षु अश्वघोष महास्थविर, भिक्षु सुबोधानन्द महास्थविर, भिक्षु सुशोभन, भिक्षु कुमार काश्यप महा-स्थविर, भिक्षु सुदूरशंन, भिक्षु सुर्माल, भिक्षु मैत्री। चलचित्र देखाइएका स्थान—थेचो, चापागाउँ, नगाउँ, बालाजु, भक्तपुर, हलचोक र ब्रह्मटोल ।

प्रथम बौद्ध हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता

२५२६ औं बुद्धजयन्ती समारोह समिति काठमाडौं र धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी श्रीघःको संयुक्त आयो-जनामा प्रथम अन्तर माध्यमिक विद्यालय बौद्ध हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता अति ने रोचक र भव्यरूपमा सम्पन्न भएको यस वर्षको विशेष कार्यक्रम हो । माननीय निर्माण तथा यातायात मन्त्री श्री काशीनाथ गोतमद्वारा उद्घाटन गरिएको उक्त प्रतियोगितामा भागलिनु भएका स्कूलहरू भानु मा० वि० (दरबार स्कूल), श्री ५ रत्नराज्य लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय, ज्ञानोदय माध्यमिक विद्यालय, आनन्दकुटी विद्यापीठ, प्रभात माध्यमिक विद्यालय, श्री मंगलोदय माध्यमिक विद्यालय, जनसेवा माध्यमिक

विद्यालय, श्री जुद्दोदय माध्यमिक विद्यालय, कन्यामन्दिर माध्यमिक विद्यालय, कान्ति भेरब माध्यमिक विद्यालय, जामुण्डा माध्यमिक विद्यालय, नेपाल आदर्श माध्यमिक विद्यालय, पशुपति मित्र माध्यमिक विद्यालय, परोपकार आदर्श माध्यमिक विद्यालय र शहीद स्मारक आदर्श माध्यमिक विद्यालय थिए ।

बुद्धकालीन भूगोल प्रदर्शनी

२५२६ औं बुद्धजयन्ती र धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीको ११ औं वार्षिक उत्सवको उपलक्ष्यमा काठमाडौं धर्मकीर्ति विहारमा भगवान् बुद्धको समयमा भएका तत्कालीन भौगोलिक नवसालाई सरल किसिमले दर्शक-हरूलाई सम्झाउन तयार गरिएको अभूतपूर्व प्रदर्शनीको बर्मेली राजदूत डा० रवीन माउङ्ग बीनले उद्घाटन गर्नु भएको थियो ।

बुद्धकालीन राज्यहरू तथा लुम्बिनी, कपिलवस्तुको उक्त नवसामा भगवान् बुद्धका जीवनीसँग गाँसिएका अन्य ऐतिहासिक स्थलहरूलाई रोचक किसिमले देखाइएको थियो । उक्त प्रदर्शनी दुईदिनसम्म देखाइएको थियो ।

सोही अवसरमा श्री स्वयम्भूरत्न बञ्जाचार्य, श्री रत्नकाजी शाक्य तथा श्री पञ्चरत्न डंगोल युवा कला-कारहरूले निर्माण गरेको किशागैतमी र बुद्ध, अगुलिमाल र बुद्ध, भगवान् बुद्ध भिक्षाटन आउदा आफ्नो जूँडो भात दिइरहेको बाह्यण, सूनीत च्यामे र बुद्ध तथा भगवान् बुद्धले विरामी भिक्षुको सेवा गरिरहनुभएका मूर्तिहरू बुद्धकालीन भूगोल सँगै प्रदर्शित गरेका थिए ।

बिरामीहरूलाई बिस्कुट वितरण

२५२६ औं बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा काठमाडौं व्यापी अस्पतालहरूमा धर्मकीर्ति विहारका तर्फबाट बिरामीहरूलाई बिस्कुट वितरण गरिएको थियो ।

नेपाल महिला बौद्ध संघ

२५२६ अ० बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा नवगठित नेपाल महिला बौद्ध संघले बौद्ध प्रवचन गोष्ठी र निवन्ध-प्रतियोगिता आदिको आयोजना गरी बुद्धिवाहार भृकुटी मण्डपमा बुद्धजयन्ती मनाइएको समाचार छ ।

उक्त समारोहमा भिक्षु अमृतानन्द महास्थविर, भिक्षु सुदशन तथा प्रा० आशाराम शाक्यले बुद्धधर्मको महिमाबारे प्रकाश पार्नु भएको थियो ।

नेपालगंजमा बुद्धजयन्ती

२५२६ बुद्धजयन्तीको सुअवसरमा बैशाखपूर्णिमाका दिन धेरै संख्यामा श्रद्धालु भक्तजन बाँके जिल्लामा प्रतिष्ठित बुद्ध मन्दिरमा गई पूजा भक्तिकासाथ बुद्धजयन्ती मनाइएको समाचार छ ।

बीरगंजमा बुद्धजयन्ती

बीरगंज बौद्ध समितिको आयोजनामा २५२६ अ० बुद्धजयन्ती ३ दिनसम्म विभिन्न कार्यक्रमको आयोजना गरी मनाइयो ।

सो उपलक्ष्यमा माईस्थानबाट बुद्धको प्रतिमा सहित निस्केको जुलुस नगर परिक्रमा गर्दै स्थानीय धर्म-शालामा पुगी सभामा परिणत भयो ।

सहायक अच्छलाधीशको अध्यक्षतामा भएको सो सभामा बुद्धजयन्ती समारोह समिति काठमाडौंको प्रतिनिधिको रूपमा जानु भएको भिक्षु मैत्री, केन्द्रीय रेडकसका सहस्य भ्रपेन्द्रलाल नेपाली र बीरगंज बौद्ध समितिका उपाध्यक्ष चित्तरत्न कसाकारले बुद्धको शान्ति सन्देशको महत्व माथि प्रकाश पार्नुभयो ।

सो उपलक्ष्यमा बुद्धसम्बन्धी हाजिरी जबाक प्रतियोगितामा पहिला र दोश्रा हुमेलाई सहायक अच्छलाधीशले पुरस्कार वितरण पनि गर्नुभयो ।

पोखरामा बुद्धजयन्ती

२५२६ अ० बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा स्थानीय नगरको नदीपुर, दीप रामधाट र माटेपानी अनदुपहाड स्थित बुद्धिवाहार, गुम्बा र मन्दिरहरूमा बुद्धपूजा, शील प्रार्थना, भजन, प्रवचन र रथयात्रा गरी मनाइयो ।

यसै उपलक्ष्यमा पोखरा ज्ञानमाला संघको आयोजनामा नदीपुर बुद्ध विहारमा आयोजित प्रवचन गोष्ठीमा पश्चिमाच्छल शिक्षा निर्देशकले बुद्धका शान्तिका महान् उपदेशले बाज अन्तरराष्ट्रिय क्षेत्रमा समेत महत्व राखदछ भन्नुभयो ।

सभापतिको आसनबाट काठमाडौंबाट जानुभएका भिक्षु सुशोभनले बुद्धधर्म मानव मात्रबोधम् हो भन्ने कुरा व्यक्त गर्नुभयो ।

भोजपुरमा बुद्धजयन्ती

२५२६ अ० बुद्धजयन्ती समारोह स्थानीय शाक्य-मुनि बुद्ध संघको आयोजनामा भोजपुर टक्सार बजारमा धूमधाम साथ मनाइयो । बैशाखपूर्णिमाको पूर्वसन्ध्याकालमा आह्वान गीत गाउँदै बजार परिक्रमा गर्ने कार्यक्रम सम्पन्न भयो । बैशाख पूर्णिमाको दिन प्रभातफेरी, शील प्रार्थना, बुद्धपूजा र भिक्षु गुणघोषको धर्मदेशनापछि अपराह्नमा बुद्धप्रतिमा सहित रथयात्रा भयो । रथयात्रामा स्थानीय माध्यमिक, निझन माध्यमिक तथा प्राथमिक स्कूलका विद्यार्थीहरू, स्काउटहरू, गण्यमान्य तथा उपासक उपासिकाहरूको उपस्थिति थियो ।

अपरान्ह रा० प० स० श्री टंकप्रसाद ढकालको सभापतित्वमा भएको सभामा श्री कृष्ण प्रसाद चिमिरे, श्री नारायण श्रेष्ठ, श्री दत्तनारायण ताङ्गाकार, श्री शेरबहादुर कार्कीले बुद्धधर्ममा शान्तिपक्षको विशेषता र उपयोगिता बारेमा प्रकाश पार्नुभयो ।

सभापतिको आसनबाट श्री टंकप्रसाद ढकालले बुद्धको शान्तिवाद र श्री ५ बाट नेपाललाई शान्तिक्षेत्र घोषणा गरिबक्सेको कुरा चचा गर्नुहुँदै श्री शाक्यमुनि विहारको ममंत कार्यमा सक्रिय सहयोग गर्ने प्रण गर्दै सभा विसर्जन गर्नुभयो ।

बुद्धजयन्ती समारोह समिति काठमाडौंबाट जानु भएका भिक्षु गुणघोषले उक्त समारोहमा भाग लिनु भएकोले भोजपुरवासी अति हृषित थिए ।

चैनपुरमा बुद्धजयन्ती

२५२६ ओं बुद्धजयन्ती समारोह चैनपुरमा बैशाख पूर्णिमाको पूर्वसन्दियाकालमा सिद्ध विहारदेखि बुद्धचोकसम्म सांस्कृतिक बाजागाजाका साथ शोभायात्रा भएको समाचार छ ।

बैशाख पूर्णिमाको दिन नवनिर्मित बौद्धिसत्व विहारमा शील प्रार्थना, बुद्धपूजा र भिक्षु प्रज्ञारशिमको धर्मदेशना पछि बालक बालिकाहरूलाई कल्पवृक्ष प्रदान गरियो । अपरान्हमा भगवान् बुद्धको प्रतिमा राखी बजार परिक्रमा गराइयो ।

बुद्धजयन्ती समारोह समिति काठमाडौंबाट प्रतिनिधिको रूपमा भिक्षु प्रज्ञारशिम महास्थविर जानुभई यस समारोहमा भागलिनु भएको थियो ।

रामग्राम स्तूपपूजा

२५२६ ओं बुद्धजयन्तीको विशेष कार्यक्रम मध्येमा

नवल परासी स्थित अस्थिधातुका चत्य रामग्राम स्तूपपूजा पनि एउटा थियो । बुद्धजयन्ती समारोह समितिको आयोजनामा रामग्राम तरफ गएका काठमाडौं, नगाउँ, पांगा र कोतिपुरबाट जानु भएका उपासक उपासिकाहरूले बैशाख पूर्णिमाको दिन विशेष बुद्धपूजा, शील प्रार्थना गरेको समाचार छ । उक्त कार्यक्रममा स्थानीय सेकडौं जनताले पनि भाग लिएका थिए ।

भिक्षु सुबोधानन्द महास्थविरको नेतृत्वमा जानु भएका उक्त टोलीले बैशाख पूर्णिमाको साथ कालमा लुम्बिनीमा प्रदीप पूजा गरेको थियो र भिक्षु विमलानन्द स्थविरले धर्मदेशना गर्नुभएको थियो ।

धरानमा बुद्धजयन्ती

२५२६ ओं बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा धरान बौद्ध उपासिका संघ र बौद्ध संस्कार संघको संयुक्त आयोजनामा विभिन्न कार्यक्रमका साथ बुद्धजयन्ती समारोह सम्पन्न भएको थियो ।

बिहान ७ बजे स्थानीय भिक्षु मैत्रीद्वारा बौद्ध कृष्णोत्तोलन सम्पन्न भयो । शील प्रार्थना र बुद्धपूजा पछि ५ जना कुलपुत्रहरूले प्रव्रज्यात्व ग्रहण गर्नुभयो ।

अपरान्ह भगवान् बुद्धको प्रतिमा नगर परिक्रमा पछि प्रवचन गोष्ठीको आयोजना भएको थियो । उक्त कार्यक्रम धरान बुद्ध धर्मशिममा भएको थियो ।

त्रिभुवन वि० वि० मा बुद्धजयन्ती

२५२६ ओं बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा त्रिभुवन विश्व विद्यालय पुस्तकालयद्वारा बुद्धधर्म सम्बन्धी पुस्तक र पत्रिका प्रदर्शित गरेको थियो ।

भक्तपुरमा बुद्धजयन्ती

भक्तपुर बुद्धजयन्ती समारोह समितिको आयो-
जनामा २५२६ ओं बुद्धजयन्ती धूमधामसँग मनाएको
समाचार छ । प्रभातफेरि, बुद्ध मूर्तिजात्रा र सभा आदि
समारोह पनि भएको थियो ।

हिटोडामा बुद्धजयन्ती

अम तथा सामाजिक कल्याण सहायक मन्त्री
श्री तिलकबहादुर नेगीले मकवानपुर गढी गाउँ पञ्चायतको
शिखर कटेरीमा भगवान् बुद्धको २५२६ ओं जयन्तीको
उपलक्ष्यमा आयोजित विश्व शान्ति पूजा नम्बर १७७ को
उद्घाटन गर्दै भगवान् बुद्धको उपदेशबाट मानिसलाई
चरित्र निर्माण गरी सद्गुण ग्रहण गरनंमा ठूलो योगदान
मिल्दछ भन्नुभयो ।

समारोहमा बोल्दै विश्व शान्तिको पूजारी लामा
उल साड राड ढोलले एशियाका प्रकाश मानिएका
भगवान् बुद्धका अनुयायीहरू आज विश्वभर नै ठूलो
संख्यामा भएको कुरा उल्लेख गर्नु भयो ।

समारोहका सभापति कमानसिह लामाले
आ-आपनो संस्कृति र रीति रिवाजबाट जे जस्तो धर्म
मानिए तापनि बुद्धधर्ममा बर्ण जातिको भेद रहेदैन
भन्नुभयो ।

बाग्लुङमा बुद्धजयन्ती

ज्ञानोदय विहारको आयोजनामा भजन कीतनं र
प्रवचन गोष्ठी आदि विभिन्न कार्यक्रम बनाई २५२६ ओं
बुद्धजयन्ती भव्यरूपमा भनाइएको समाचार छ ।

बनेपामा बुद्धजयन्ती

स्थानीय बुद्धजयन्ती समारोह समितिको तत्वाव-
धानमा बनेपामा २५२६ ओं बुद्धजयन्ती बैशाख २० गते
देखि धूमधामसित मनाइयो ।

कार्यक्रम अनुसार बैशाख २० गते प्रथम बागमती
अञ्चलव्यापी बोद्ध हाजिरी जबाफ प्रतियोगिता वन तथा
भू संरक्षण सहायक मन्त्री श्री दीपबहादुर सिहले
उद्घाटन गर्नु भयो ।

उक्त बा० अ० व्यापी रनिङ्ग शील्ड ब०० हा०
जबाफ प्रतियोगितामा ल० प० श्री सुमंगल विहार प्रथम,
भ० प० बोद्ध समकृत विहार द्वितीय, भ० प० मुनि विहार
तृतीय घोषित भयो ।

स्थानीय द्यानकुटीमा भएको उक्त बोद्ध हाजिरी
जबाफ प्रतियोगिताको अवसरमा प्रमुख अतिथि माननीय
सहायक मन्त्री श्री दीपबहादुर सिहज्यूले बुद्ध संदेशको सार
“सर्वलाई बाँचन देउ र बाँचो” नीति नै हो र परस्परमा
शान्त वातावरण कायम राख्नलाई बुद्धको शिक्षा उपयोगी
छ भन्नुभयो । तत्पश्चात काघ्रे जिल्ला प्रमुख अधिकारी
श्री अर्याल, श्री के. पी. दुवालले बोल्नु भएको थियो ।
सभापतिको आसनबाट बोल्दै बुद्धजयन्ती समारोह समितिका
अध्यक्ष श्री इन्द्रभक्त नकमिले बोद्ध नीति अनुरूप नै श्री ५
को सरकारले नेपाललाई शान्ति क्षेत्र घोषणा गरी बक्सेको
हो भन्ने चर्चा गर्नु भयो । चुरुमा श्री सोमकाजी शाक्यले
स्वागत भाषण र अन्तमा धन्यवाद ज्ञापन सुश्री अमृतशोभा
शाक्यले गर्नु भयो ।

बैशाख पूर्णिमा दिन विहाने ७ बजे भव्यरूपमा
सजाइएका रथमा बुद्धमूर्ति राखी बनेपा सुदर्शन विहारबाट
रथ यात्रा शुरूहरै नगर परिक्रमा गरी स्थानीय चन्द्रकीति
विहारमा पुर्णी सभामा परिणत भयो ।

भिक्षु महापञ्चको शील प्रदान पञ्च भिक्षु बोधिसेन र भिक्षु सुनन्दले धर्मदेशना गर्नु भयो । उप-सचिव प्रदीप शाकयले स्वावत भावण र सचिव बुद्ध रन्जितले धन्यवाद ज्ञापन गर्नु भयो । कोषाध्यक्ष बुद्धिमान जोशीले आवध्य प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नु भयो । अन्तमा समितिको तर्फबाट क्षोर ओजन गराइयो ।

वांछ्योमा र वकुटोलमा भिक्षु बोधिसेन र नवबहालमा भिक्षु अश्वघोषले धर्मदेशना गर्नु भयो ।

फलफूल तथा बिस्कुट वितरण

बैशाख २५ गते बैशाख पूर्णिमाको दिन बनेपा ध्यानकुटी अध्ययन मण्डलको आयोजनामा स्थानीय अस्पतालमा स्वास्थ्योपचार गरिरहेका विरामीहरूलाई फलफूल तथा बिस्कुट वितरण गरिएको थियो ।

नेपाली भिक्षुद्वारा अमेरिकामा धर्म प्रचार

भिक्षु सुमझले आगामी महीनामा अमेरिकामा बुद्ध धर्म सम्बन्धी व्याख्यान दिनु हुने कार्यक्रम छ । व्याख्यानको सन्दर्भमा भिक्षु सुमझल व्यालिकोनिया विश्वविद्यालयका मनोविज्ञान विद डा० हेनरी ज्यां जेलरको निम्तोमा संयुक्त राज्य अमेरिका जानुभएको छ । उहाँले जापान तथा दक्षिण कोरियामा पनि यस्तै प्रकारको व्याख्यान दिनु हुने भएको छ ।

धी ५ को सरकारलाई बुद्ध मूर्ति उपहार

काठमाडौं जेठ ३ गते थाइलैण्डको वर्तमान चक्रो राजवंशको राज्यारोहण तथा राजधानी बैकक शहरको स्थापना भएको द्वितीयादिकोसिद्धको उपलक्ष्यमा त्यहाँको

बात जोङ्ग सालाङ्गाम भन्ने गुम्बाको परम धर्माधिकारीसे श्री ५ को सरकारलाई बुद्ध मूर्ति उपहार स्वरूप प्रदान गर्नु भएको छ ।

सो बुद्ध मूर्ति राष्ट्रिय संग्रहालयलाई हस्तान्तरण गरिएको कुरा परराष्ट्र मन्त्रालयले जनाएको छ ।

यसै उपलक्ष्यमा श्री ५ को सरकारको तर्फबाट याई सरकारलाई काठको दुईतले मयूर छ्याल उपहार स्वरूप पठाई सकिएको छ ।

शान्ति सम्मेलनद्वारा आणविक हातहतियार

नष्ट गर्न आह्वान

काठमाडौं जेठ ४ गते सोभियत संघको राजधानी मस्कोमा हालै सम्पन्न भएको निरस्त्रीकरण शान्ति सम्मेलनको बोद्ध धर्मावलम्बी समूह समितिले आणविक हातहतियारको निर्माण बन्द गर्नु पर्ने र निर्माण भैसकेका हातहतियार पनि नष्ट गरिनु पर्ने सिफारिश गरेको छ ।

उक्त सम्मेलनमा भाग लिई यहाँ फर्किनु भएका नेपाली बोद्ध प्रतिनिधिमण्डलका नेता भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरले विश्वका विभिन्न भागबाट सम्मेलनमा भाग लिन आएका ६ सय प्रतिनिधिले निश्चत्रीकरणको लागि विश्वका सबै सरकारहरू, सबै धर्मावलम्बीका नेता र अनुयायीहरू तथा संयुक्त राष्ट्र संघ निश्चत्रीकरण सम्बन्धी विशेष बैठकमा उक्त कुराको अपील गरेको कुरा बताउनु भयो ।

सोभियत संघको ओर्डरकस चर्चादारा आयोजित उक्त सम्मेलनमा भाग लिन जानुभएको नेपाली प्रतिनिधि-मण्डलका अर्का सदस्य भिक्षु चुन्द स्थवीर पनि हिजै फर्किनु थयो ।

बुद्धजयन्ती व धर्मदेशना

सिद्धार्थं गौतमया जन्म, बोधिज्ञान लाभ व महापरिनिवारण जुया विज्याःगु २५२६ दें क्यंगु बुद्धजयन्तीया लक्षताय् वेशाख पुन्ही खुन्हु स्वयम्भूइ ज्ञानमाला भजन व शील प्रार्थना, बुद्धपूजा जुल । भिक्षु कुमार काश्यपपाखे धर्मदेशना जुल ।

आनन्दकुटी जूगु धर्मदेशनाय् भिक्षु अश्वघोष व भिक्षु सुदर्शनं भाग क्या विज्यात । पवित्र अस्थिधातु प्रदर्शन व भिक्षु संघ तथा अनगारिकापिन्त भोजन तथा सकल उपासक उपासिकापिन्त क्षीर भोजन याका दिल । निन्हन्य् २ वजय् तकं क्षीर भोजन याकल । उलिमछि मनूतयृत क्षीर नकाच्चंगु खना गुबले बुद्धजयन्ती समारोह मर्खंपि आश्रयं चाःगु व गनं हे मजूगु विशाल जनसमूहयात क्षीर नकेगु चलन खना धका खे जूगु चर्चा दु ।

आमन्दकुटी विद्यापीठया आयोजनाय् याःगु निवृत्त तथा वाद-विवाद प्रतियोगिताय् त्याःपि छात्र छात्रात्पृत विद्याविठ्या संस्थापक भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरपाखे पुरस्कार वितरण जुल ।

उगु समारोह विद्यापीठया सह-संस्थापक तथा सुवर्तिवेक्षक न्हुच्छेवहादुर बज्जाचार्यंया सभापतित्वय् जूगु खः ।

वेशाख पुन्ही खुन्हु सुथय् प्रभातफेरि आनन्दकुटी विद्यापीठ, आनन्दकुटी कन्या विद्यापीठ व महेन्द्र भवन माध्यमिक विद्यालयया विक्षक तथा विद्यार्थीपि सम्मिलित जूगु छगु भव्य जुलुसं भगवान् बुद्धया प्रतिमा नापं तथा काठमाडौंया मुख्य मुख्यगु शहर चाःहुइकल ।

विपश्यना ध्यान शिविर

काठमाडौं विपश्यना ध्यान केन्द्र २५२६ औं बुद्ध-

जयन्तीया लसताय् कल्याणमित्र श्री सत्यनारायण गोयन्काया निर्देशनय् बुढानीलकंठय् वेशाख २६ गतेनिसे जेठ ५ गते तक विपश्यना ध्यान शिविर सम्पन्न जुल । उकी ३५० जवानं विपश्यना ध्यान तालीम काल । जेठ ६ गते काठमाडौं भरिया भिक्षु संघ व अनगारिकापिन्त भोजन प्रदान जुल । स्मरणीयजू थौने नं काठमाडौं विपश्यना केन्द्रपाखे आनन्दकुटी विहारय् वेशाख महीनाय् क्लिन्हुतक थये हे विपश्यना शिविर जूगु खः । चर्चा दु—युउसिया ध्यानसिविरे भाग काःपि मध्ये गुलिसिनं ऐला तोतल, गुलिसिनं कर्मकाण्ड तोतल ।

श्रीघःलं भव्य जुलूस

श्रीघः ज्ञानमाला भजन खलःया आयोजनाय् न भगवान् बुद्धया मूर्ति मोटरय् तथाः काठमाडौं शहर छगूलि रुःखः धायक जात्रा याःगु दु ।

२५२६ दें क्यंगु बुद्धजयन्तीया विशेषता

२५२६ बुद्धजयन्ती समारोह समिति काठमाडौंए न्हुगु प्रशंसनीय ज्याखः भिक्षुपि मदुगु सुदूर पूर्व—पश्चिम अञ्चल अच्चलय् भिक्षुपि प्रतिनिधि छोयेगु, योजना यानाथे लै खचं व यातायात खचं वियाः प्रबन्धयाःगु सारे बाँलाःगु व भिक्षुपि नं म्हाः मधासे काठमाडौंने पिने पिने विज्याःगु अति हे न्ह्याइपुगु खे धैगु चर्चा दु । भन्तेपि विज्याःगु याय् खः—भोजपुर भिक्षु गुणघोष, चैनपुर भिक्षु प्रज्ञारश्म, पोखरा भिक्षु सुशोभन, बीरगंज भिक्षु मैत्री, रामग्राम नवलपरासी भिक्षु सुबोधानन्द, त्रिशूली भिक्षु कीर्तिज्योति व बुटवल भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर ।

आमणेरपिनिगु धर्मदेशना

धुलिखेल पूर्वारामय् वेशाखपुन्ही खुन्हु संघारामया आमणेर भद्रिय, आनन्द व सद्वातिस्सपि स्वम्ह विज्यानाः

तःधंगु गुहाली

थः दिवंगत माता
श्रीमती हरिचंदे-
श्वरी देवी श्रेष्ठ व
ह्याय् देवलक्ष्मी
श्रेष्ठया पुण्यस्मृतिस
छगु मात्र बौद्ध
मासिक पत्रिका
आनन्दभूमि चिर-
स्थायी ज्वीमा धैगु
कामना याना:
छगु महिनाया पेसन
तलव ३४० - तका
दां ललितपुर चंकी-
टोलया श्री हिरम्भ-
मान श्रेष्ठ प्रदान याना दीगु दु ।

त्रिशूलो बुद्धजयन्ती

स्थानीय विहारवासी भिक्षु मेवंकर
स्थाना उपचारया लागी वीर अस्पतालय् विजयात
२५२६ औं बुद्धजयन्तो समारोह समिति
भिक्षु कीर्तिज्योतियात त्रिशूलोया लागी प्रति-
निधिया रूपप् छाया बुद्धजयन्ती समारोह सम्पन्न
यागु समाचार दु । भिक्षु मेवंकर छुं भतिचा
स्वास्थ्य लाभ यानाः त्रिशूली विजयागु खँ दु ।

विश्वमैत्री संघ

२५२६ दें वयंगु उपलक्ष्य स्वयम्भूमुनि
किम्डोलस्थित विश्वमैत्री संघया आयोजनाय् बुद्ध
गडें छाउनी छगु समारोह याना बुद्धपूजा व
प्रवचन कार्यक्रम बूगु दु । उगु समारोहय् भिक्षु
कुमार काश्यप, भिक्षु सुमति सघ व श्री न्दुखे-
बहादुर बज्राचार्य बुद्धधर्मया उपदेशया महत्वया
वारय् न्वं वाना विजयात ।

बनेपाय् प्रवचन

२५२६ दैं वयंगु बुद्धजयन्तीया उपलक्ष्ये
बनेपा विश्वनिश्चत्रीकरण परिषदद्वारा बनेपाय्
शान्तिया उपादेयता वारय् प्रवचन व निश्चत्री-
करण सम्बन्धी चलचित्र प्रदर्शन यागु दु ।

उगु अवसरय् परिषदद्या अध्यक्ष प्रा. के.
वी. सिंह वर्तमान विश्वय् अपो शस्त्रास्त्रया होड-
बाजीयात कमयानाः निश्चत्रीकरणपाखे यवेत
गौतम बुद्धया उपदेशत आपालं सहायक ज्वी धैगु
विश्वास व्यक्त याना दिल ।

यलय् बौद्ध न्ह्यसः लिसः कासा

जन विकास सफू कुथिया ग्वःसाकर्थं
क्षिक्वःगु अन्तर पुस्तकालय बुद्ध व बुद्धधर्म सम्बन्धी
न्ह्यसः लिसः कासा बैशाख २७ गते निसें ३० गते
तक श्रीबहा, नःगः यलय् फःङः धाय्क जूगु
समाचार दु ।

प्रथम यशोधरा पुस्तकालय, द्वितीय बौद्ध पुस्तकालय, तृतीय युवा पुस्तकालय घोषित जून दु।

उगु कासाय् गुण्गु पुस्तकालयं भाग काःगु समाचार दु।

यलय् बुद्धजयन्ती

२५२६ ओं बुद्धजयन्तीया लसताय् ललित-पुरया श्री बज्जीति महाविहारय् जून प्रवचन समारोहय् विभिन्न वक्तातसे भगवान् गौतम बुद्ध्या उपदेश व वसपोलया धर्मनाप सम्बन्धित प्राचीन महत्वया वस्तुया वारय् थःयगु विचार चक्रा दिल।

प्रवचन समारोहय् शिक्षा तथा संस्कृति सहायक मन्त्री केशरबहादुर विष्ट, भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर भिक्षु सुदर्शन, भारतीय राजदूत एन. पी. जैन, बर्मिया राजदूत डा. बोन. माउड बीन, पं. आशाकाजी बज्जाचार्य व प्रा. आशाराम श वय पिं चंवाना विज्यात।

सुवर्ण श्रामणेर संघारामे

२०२६ सालं लंका विज्याना छिछद तक बुद्धधर्म व मेमेगु विद्या अध्ययन याना "दिप्लोमा" पास याना नेपा विज्याना संघाराम भिक्षु तालिम केन्द्रे चवना विज्यागु दु। संघारामे चंपि श्रामणेरपित्त आखः न व्वका विज्याना चंगु दु। वसपोल थन छुं महीनाया विदाय् विज्याना चंगु खः।

तानसेने बुद्धजयन्ती

२५२६ बुद्धजयन्ती पाल्पा तानसेने न धुमधाम मानेयागु समाचार दु। स्थानीय आनन्द-

विहारे बुद्धपूजा व धर्मदेशना भिक्षु शावयानन्द व श्रामणेर सम्यक्ज्योतिपिनिपाखे संपन्न जुल। महिला संघयापाखे स्थानीय भुसल ढाँराया अस्पताले चंपि बीरामीतय्त विस्कुट व फलफुल इना बिल।

टक्सार महाचैत्य विहारं बुद्धमूर्ति रथे तया आपालं नरनारी मुना च्वे व ववेया ज्ञानमाला सहितं नगर परिक्रमा जुल। बुद्धधर्म सम्बन्धी ह। जिर जवाफ नं महाचैत्य विहारे जूगुलि पद्मे दय स्कूलं पुरस्कार त्याका कागु समाचार दु।

आनन्दभूमियात सहयोग

बुटवलबासी दिवंगत तता हेल्लानिया पुण्यस्मृतिस निवाणिपद लायत हेतु ज्वीमा धका मनंतुना श्री लोकरत्न उपासक मासंगहिल आनन्द-भूमियात रु० १५।— दां प्रदान याना दिगु दु।

लुम्बिनी बुद्धजयन्ती

लुम्बिनी धर्मोदय समितिया च्वःसाक्थं २५२६ बुद्धजयन्ती लुम्बिनी नं धुमधाम माने याःगु दु। सुथे बुद्धपूजा व धर्मदेशना भिक्षु विमलानन्द याना विज्यात। उक्त अवसरे श्री सत्यनारायण मल्लिक, भूतपूर्व माननीय दशरथ कुमिजुपिसं नं बुद्ध्या सन्देशयावारे चंवाना दिल।

बुटवली बुद्धजयन्ती

बुटवलो पद्मचैत्य विहारे नं बुद्धजयन्ती धुमधाम मानेयागु समाचार दु। उगु बुद्धजयन्ती समारोह रुक्तः धायकेत काठमाडौलिनिसे भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर विज्यागु खः।

भानुचोक भरौले बुद्धजयन्ती

कोशी अञ्चल सुनसरी भरौले नं बुद्धजयन्ती धुमधाम मानेयागु समाचार।